

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય, અમદાવાદ

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લીકેશન નં. ૧૨૧૮૯/૨૦૧૩

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ જી.બી. શાહ

=====

૧ શું સ્થાનિક અખબારોના પ્રતિનિધિઓને ચુકાદો જોવા માટે મંજૂરી આપવામાં આવી શકે?

૨ રિપોર્ટરને સંદર્ભ માટે મોકલવું કે નહીં ?

૩ શું નામદાર ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા ઇચ્છે છે ?

૪ શું આ મામલામાં ભારતના સંવિધાન, ૧૯૫૦ ના અર્થઘટન સંબંધે
અથવા તેના હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈપણ આદેશ સંબંધે કાયદાનો
કોઈ મહત્વપૂર્ણ પ્રશ્ન સામેલ થાય છે?

૫ શું તેને સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવાનું છે?

=====

અરુણાબેન પ્રાણશંકર દવે....અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

નરેન્દ્ર શંકરભાઈ દવે અને ૨....પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

હાજરી:

શ્રી બીજે ત્રિવેદી, વકીલ અરજીકર્તા(ઓ) નં. ૧ માટે

શ્રી જે.ટી. ત્રિવેદી, વકીલ અરજીકર્તા(ઓ) નં. ૧ માટે

શ્રીમતી જિજ્ઞાસા બી. ત્રિવેદી, વકીલ અરજીકર્તા(ઓ) નં. ૧ માટે

શ્રી કીર્તિદેવ આર. દવે, વકીલ પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ માટે શ્રી રાહુલ કે. દવે, વકીલ
પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ માટે

=====

કોરમ: માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ જી.બી. શાહ

તારીખ : ૦૮/૦૯/૨૦૧૪

સી.એ.વી. જજમેન્ટ

૧. સંબંધિત પક્ષકારો તરફથી હાજર રહેલ વિદ્વાન વકીલોના સંમતિથી, આ અરજીને અંતિમ નિકાલ માટે સુનાવણી અર્થે હાથ ધરવામાં આવે છે.

૨. નિયમ. પ્રતિવાદી નં. ૧ તરફથી, જે કેવિયેટ પર હાજર છે, હાજર થયેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી કે.ટી. દવે નિયમની નોટિસની તામીલ માફ રાખે છે.

૩. હાલનો મામલો તે સમયના ભાડૂતોની નિર્લજ્જતાનું એક પ્રતિકાત્મક ઉદાહરણ છે, જેમણે પોતાની બહેનની મદદ લઈને માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ તેમના દ્વારા આપવામાં આવેલ બાંહેધરીને બાજુ પર મૂકી દેવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો અને ૮૬ વર્ષના હાલના મકાનમાલિક-પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧-મૂળ વાદી-હુકમનામાધારકને સતત હેરાનગતિ પહોંચાડવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો; તેઓ મૂળ ભાડૂત તેમજ હાલના અરજદાર અને અત્રેના તે સમયના ભાડૂતો-પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩ના નજીકના સગા છે અને પોતાના જીવનકાળ દરમિયાન પ્રશ્નાધીન પોતાના મકાનમાં પ્રવેશી શકશે એવી આશા સાથે કાનૂની લડત લડી રહ્યા છે અને રાહ જોઈ રહ્યા છે. નોંધવા યોગ્ય છે કે, આ મામલામાં ઉદ્ભવેલા મુદ્દાના વિચાર સમયે આ અદાલતને અત્યંત વેદના અનુભવાય છે, તેમ છતાં આ અદાલતને આ બાબતનું સંપૂર્ણ ભાન અને જ્ઞાન છે કે કાનૂનની અદાલતમાં ભાવનાઓ અને લાગણીઓને સ્થાન નથી. આ તબક્કે એ નોંધવું પ્રાસંગિક છે કે અરજદારના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા જોરદાર રીતે એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે હાલનો મામલો પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ પ્રત્યેની ગેરસ્થાને રાખવામાં આવેલી સહાનુભૂતિનો છે, પરંતુ હું ઉક્ત રજૂઆત સાથે સંમત નથી, અને તે અંગે યોગ્ય તબક્કે વિચાર કરવામાં આવશે.

૪. અરજદાર અરુણાબેન પ્રાણશંકર માયાશંકર દવેનો કેસ એવો છે કે તે પોતાના પિતા અને માતાના અવસાન પહેલાં અંદાજે છ મહિના જેટલા સમયથી ભાવનગર ખાતે તેમના સાથે રહેતી હતી અને તેથી, અનુગામી

ભાડૂત તરીકે બોમ્બે ભાડા અધિનિયમની કલમ ૫(૧૧)(સી)(૧) હેઠળ તે ભાડાપટ્ટાના હક્કોની હકદાર છે. તેનો વધુમાં એવો પણ કેસ છે કે પ્રતિવાદી-મૂળ ભાડૂતના અવસાન પછી, હાલની અરજદારનું નામ વાદી-માલિક દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી આંક ૧૪ની અરજીમાં, તેના અવસાન પામેલા પિતાના કાનૂની વારસ ક્રમાંક ૪ તરીકે, અન્ય વારસો સાથે, દાવામાં જોડવા માંગવામાં આવ્યું હતું. તેનો એવો પણ કેસ છે કે તેને નોટિસ પણ જારી કરવામાં આવી હતી, જેની સેવા થઈ શકી નહોતી અને તેથી, પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧-વાદી દ્વારા ૧૭/૩/૧૯૯૭ના રોજ આંક ૩૧ પર એક પુરસીશ આ અસરથી દાખલ કરવામાં આવી હતી કે હાલની અરજદારને વારસ ક્રમાંક ૪ તરીકે જોડવાનો તેનો ઇરાદો નથી અને તે મુજબ આંક ૧૪ નીચે ૩૦/૬/૧૯૯૭ના રોજ યોગ્ય આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

૫. હાલની અરજી, અરજદાર દ્વારા — જે અમલવારી અરજી ક્રમાંક ૧૧૫ ઓફ ૨૦૧૨ માં મૂળ તૃતીય પક્ષ વાંધાકારક છે અને નિયમિત દીવાની અપીલ ક્રમાંક ૬૯ ઓફ ૨૦૧૩ માં અપીલકર્તા છે — ભાવનગરના વિદ્વાન રરા વધારાના જિલ્લા ન્યાયાધીશે નિયમિત દીવાની અપીલ ક્રમાંક ૬૯ ઓફ ૨૦૧૩ માં તા. ૨૦/૭/૨૦૧૩ ના રોજ આપેલા ચુકાદા અને હુકમનામાને તેમજ ભાવનગરના વિદ્વાન મુખ્ય વરિષ્ઠ દીવાની ન્યાયાધીશે અમલવારી અરજી ક્રમાંક ૧૧૫ ઓફ ૨૦૧૨ માં આંક ૩૩ ની અરજી નીચે તા. ૧/૭/૨૦૧૩ ના રોજ આપેલા આદેશને પડકારતાં દાખલ કરવામાં આવી છે.

૬. મેં અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી જે.ટી. ત્રિવેદી અને પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ તરફથી, જેઓ કેવિયટ પર હાજર થયા છે, વિદ્વાન વકીલ શ્રી કે.ટી. દવેની દલીલો સાંભળી છે.

૭. પક્ષકારો વચ્ચે શરૂઆતથી લઈને વર્તમાન અરજી દાખલ કરવામાં આવે ત્યાં સુધીના નિર્વિવાદ તથ્યો નીચે મુજબ છે:

૭.૧ વર્તમાન પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧-મૂળ વાદીએ ભાડે અપાયેલ પરિસરની શાંતિપૂર્ણ અને ખાલી કબજેદારી મેળવવા માટે નિયમિત દીવાની દાવો ક્રમાંક ૩૯૭ સન ૧૯૯૧ દાખલ કર્યો હતો. ઉક્ત દાવામાં, મૃત્યુ પામેલ પ્રતિવાદી-પ્રાણશંકર મયાશંકર દવેના પ્રસ્તાવિત કાનૂની વારસદારોને જોડવા માટે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ દ્વારા તા. ૨૦/૧/૧૯૯૫ના આંક ૧૪ પર અરજી રજૂ કરવામાં આવી હતી. ચાર કાનૂની વારસદારો પૈકી વારસદાર ક્રમાંક ૧ થી ૩ ને નોટિસની તામિલ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ વારસદાર ક્રમાંક ૪ ને નોટિસની તામિલ કરવામાં આવી ન હતી. ઉક્ત દાવો વિદ્વાન સિવિલ જજ (સિનિયર ડિવિઝન), ભાવનગર દ્વારા તા. ૩૦/૯/૨૦૦૩ના ચુકાદા દ્વારા નામંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો. ઉક્ત તા. ૩૦/૯/૨૦૦૩ના ચુકાદા વિરુદ્ધ, પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧-મૂળ વાદી દ્વારા દાખલ કરાયેલ નિયમિત દીવાની અપીલ ક્રમાંક ૩૩૨ સન ૨૦૦૩, વિદ્વાન અધિક જિલ્લા ન્યાયાધીશ, ભાવનગર દ્વારા તા. ૨૫/૧/૨૦૦૮ના ચુકાદાથી મંજૂર કરવામાં આવી હતી અને આંક ૯ દ્વારા પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧/૧ થી ૧/૩ દ્વારા દાખલ કરાયેલ પ્રતિ-આક્ષેપો નામંજૂર કરવામાં આવ્યા હતા. ઉક્ત તા. ૨૫/૧/૨૦૦૮ના ચુકાદાથી વ્યથિત થઈ, ઉક્ત પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧/૧ થી ૧/૩ એ આ અદાલત સમક્ષ દીવાની પુનરાવર્તન અરજી ક્રમાંક ૩૯ સન ૨૦૦૮ દાખલ કરી હતી. તેમ છતાં, તે જ તા. ૩૧/૭/૨૦૧૨ના ચુકાદાથી નામંજૂર કરવામાં આવી હતી. જ્યારે ઉક્ત ચુકાદાને માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ વિશેષ અનુમતિથી અપીલ (દીવાની) ક્રમાંક ૩૨૧૧૧ સન ૨૦૧૨ દ્વારા અપીલમાં લઈ જવામાં આવ્યો, ત્યારે તે તા. ૧૯/૧૦/૨૦૧૨ના આદેશથી નામંજૂર કરવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતની રજિસ્ટ્રીમાં ચાર અઠવાડિયામાં સામાન્ય બાંહેધરી દાખલ કરવાની શરતે, પ્રશ્નાસ્પદ પરિસર ખાલી કરવા માટે તા. ૩૦/૬/૨૦૧૩ સુધીનો સમય આપવામાં આવ્યો

હતો; અન્યથા ઉક્ત આદેશ આપમેળે રદ થયેલ ગણાશે. તે દરમિયાન, પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧-મૂળ વાદીએ હુકમનામા મુજબ શાંતિપૂર્ણ કબજો મેળવવા માટે વિદ્વાન પ્રિન્સિપલ વરિષ્ઠ દીવાની ન્યાયાધીશ, ભાવનગર સમક્ષ અમલ અરજી ક્રમાંક ૧૧૫ સન ૨૦૧૨ દાખલ કરી હતી. વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશે હુકમદેવાનોને પાઠવેલ નોટિસની વિધિવત્ તામિલ કરવામાં આવી હતી. ઉક્ત અમલ અરજી ક્રમાંક ૧૧૫ સન ૨૦૧૨માં, વર્તમાન અરજદારે કબજો વોરંટ જારી કરવા વિરુદ્ધ તૃતીય પક્ષના વાંધાઓ દાખલ કર્યા હતા. બંને પક્ષોને સાંભળ્યા બાદ, વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશે તા. ૧/૭/૨૦૧૩ના આદેશથી વર્તમાન અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલ ઉક્ત વાંધાઓ નામંજૂર કર્યા હતા. તે આદેશ પર સ્થગિતીની માંગણી પણ નામંજૂર કરવામાં આવી હતી. તા. ૧/૭/૨૦૧૩નો તે આદેશ નિયમિત દીવાની અપીલ ક્રમાંક ૬૯ સન ૨૦૧૩માં પડકારનો વિષય હતો, અને તે પણ વિદ્વાન રમા અધિક જિલ્લા ન્યાયાધીશ, ભાવનગર દ્વારા પસાર કરાયેલ તા. ૨૦/૭/૨૦૧૩ના આદેશથી નામંજૂર કરવામાં આવી હતી. તેથી, વર્તમાન અરજદાર દ્વારા વિદ્વાન નીચલી અદાલતો દ્વારા પસાર કરાયેલા ઉપરોક્ત બંને આદેશો, એટલે કે તા. ૧/૭/૨૦૧૩ના નીચલી અદાલતના આદેશને પુષ્ટિ આપતો અપીલમાં પસાર કરાયેલ તા. ૨૦/૭/૨૦૧૩નો આદેશ, પડકારતા વર્તમાન અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે.

૮. આ તબક્કે નોંધવું યોગ્ય છે કે અરજદાર તરફના વિધાવાન વકીલે રેગ્યુલર સિવિલ સુટ નં. ૩૯૭ ઓફ ૧૯૯૧ સંબંધિત રોજકામની પ્રમાણિત નકલની ફોટોસ્ટેટ નકલ તેમજ પ્રતિવાદી નં. ૧-મૂળ વાદીએ સૂચિત કાનૂની વારસદાર નં. ૪ એટલે કે અત્રેના અરજદારને નોટિસ બજાવવા માટે કરેલા પ્રયત્નો સંબંધિત દસ્તાવેજો પાનું નં. ૨૫૭ થી ૩૨૬ દ્વારા રજૂ કર્યા છે અને રજિસ્ટ્રીને તે જનો રેકૉર્ડ પર સ્વીકાર કરવા દિશાનિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

૯. વિદ્વાન વકીલ શ્રી કે.ટી. દવે દ્વારા પ્રતિવાદી નં. ૧-મૂળ વાદીનું તા. ૧/૮/૨૦૧૩નું જવાબી સોગંદનામું, તેમજ પ્રતિવાદી નં. ૧-વાદી અને હાલના પ્રતિવાદી નં. ૨ અને ૩-મૂળ પ્રતિવાદીઓ વચ્ચે હાથ ધરાયેલ વાદવિવાદ સંબંધિત સંબંધિત દસ્તાવેજો રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા અને તે જ રેકૉર્ડ પર લેવા માટે રજિસ્ટ્રીને નિર્દેશ કરવામાં આવે છે, જે પાનું નં. ૧૨૦ થી ૨૫૬ પર છે.

૧૦. અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી જે.ટી. ત્રિવેદીએ રજૂઆત કરી કે ભાડે પકડવાના હકો વારસાગત હોય છે, એવો કાયદાનો મૂળભૂત સિદ્ધાંત છે અને તેથી બોમ્બે રેન્ડ્સ અધિનિયમની કલમ ૫(૧૧)(સી)(૧) તે બાબતનું સંરક્ષણ કરવા માટે હિતકારી અને સવિસ્તાર જોગવાઈ છે, અને ઉક્ત જોગવાઈના કારણે ભાડૂતના વારસદારો પોતાને સુરક્ષિત અનુભવે, નહીં તો તેમને ભાડે અપાયેલ મિલકતમાંથી બેઆદર રીતે કાઢી મુકવામાં આવી શકે. દલીલો દરમિયાન તેમણે એ પણ સ્વીકાર્યું કે હાલ પડકાર કરવામાં આવ્યો છે, તે સાચું છે, પરંતુ તાજેતર સુધી આવા પડકારની જરૂરિયાત કદી ઊભી થઈ નહોતી અને જ્યારે તેની જરૂર પડી ત્યારે અરજદારે તે કર્યો. તેમણે વધુમાં સ્વીકાર્યું કે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩ સામે કબજો ખાલી કરાવવાનો હુકમનામો પસાર થયો છે અને તે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સુધી યથાવત્ રાખવામાં આવ્યો છે, તેમ છતાં મુખ્ય પ્રશ્ન એ છે કે અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલ પડકારને, ખાસ કરીને ત્યારે જ્યારે સ્વીકાર્ય રીતે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧-મૂળ વાદીએ અરજદારના અવસાન પામેલ પિતાના વારસદારો પૈકી એક તરીકે તેને જોડવાની માંગણી કરી હતી, તેની ભાડાપટ્ટાની હકોનો અંત લાવીને નિષ્ફળ બનાવી શકાય કે કેમ. પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧-વાદીએ નિયમિત નાગરિક દાવો ક્રમાંક ૩૯૭/૧૯૯૧ માં આંક ૧૪ પર ૨૦/૧/૧૯૯૫ના રોજ અરજદારના અવસાન પામેલ પિતાના વારસદારોને ઉક્ત દાવાના રેકૉર્ડ પર લાવવા અરજી કરી હતી. હાલની અરજદારને તેના અવસાન પામેલ પિતાની વારસદાર ક્રમાંક ૪ તરીકે જોડવાની માંગણી કરવામાં આવી હતી

અને અદાલતે તેના પર નોટિસ બહાર પાડવાનો પણ આદેશ કર્યો હતો. ત્યારબાદ એવું પ્રકાશમાં આવે છે કે અરજદારને નોટિસની બજવાણી થઈ શકી નહોતી, તેથી પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧-મૂળ વાદીએ ૧૭/૩/૧૯૯૭ના રોજ આંક ૩૧ પર, જેની નકલ પરિશિષ્ટ-સી ખાતે છે, એવી પુરશીસ નોંધાવી કે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ અરજદારને વારસદાર ક્રમાંક ૪ તરીકે જોડવા ઇચ્છતું નથી અને તે મુજબ આંક ૧૪ નીચે યોગ્ય આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી કે જો અરજદાર-પ્રસ્તાવિત વારસદાર ક્રમાંક ૪ને નોટિસની બજવાણી થઈ શકી નહોતી, તો પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧એ નાગરિક પ્રક્રિયા સંહિતા, ૧૯૦૮ (આગળ ટૂંકમાં ‘સંહિતા’ તરીકે ઉલ્લેખિત) ની ઉપલબ્ધ જોગવાઈઓ, જેમ કે પ્રતિસ્થાપિત બજવાણી, નો આશરો લઈ શક્યો હોત અને લેવો જ જોઈએ હતો. ત્યારબાદ તેમણે આ રજૂઆત પર ભાર મૂકતાં જણાવ્યું કે નિયમિત નાગરિક દાવો ક્રમાંક ૩૯૭/૧૯૯૧ માં ૨૦/૧/૧૯૯૫ના આંક ૧૪ પર અરજદારના અવસાન પામેલ પિતાના વારસદારોને દાવાના રેકૉર્ડ પર લાવવાની અરજી દાખલ કરવાના તથ્યમાત્રથી જ એટલું સાબિત કરવા પૂરતું છે કે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ તરફથી આ સ્વીકાર છે કે અરજદાર તેના અવસાન પામેલ પિતાની માત્ર વારસદાર જ નહોતી, પરંતુ તેને જોડવી આવશ્યક હતી, કારણ કે તેણી બોમ્બે રેન્ડ્સ અધિનિયમની કલમ ૫(૧૧)(સી)(૧) ની આવશ્યકતાઓ પૂર્ણ કરતી હતી; અને જો એવું ન હોત, તો નિયમિત નાગરિક દાવો ક્રમાંક ૩૯૭/૧૯૯૧ ની આંક ૧૪ની અરજીમાં અરજદારનો સમાવેશ કરવાની જરૂરિયાત જ ન ઊભી થાત. અંતમાં, આ મુદ્દા અંગે અરજદારના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી કે લગ્નિત સ્ત્રીઓને સામાન્ય રીતે જોડવામાં આવતી નથી, કારણ કે તેઓ સામાન્ય રીતે ભાડાપટ્ટાના હકોનો દાવો કરતી નથી, તે વાત ધ્યાનમાં રાખવા જેવી છે. વર્તમાન મામલો સ્ત્રીલિંગ પ્રત્યે થયેલા સ્પષ્ટ અન્યાયનો છે અને આજના સમયમાં લિંગ ન્યાય આપવાની તાત્કાલિક જરૂરિયાત છે, અને તે ન્યાયના હિતને આગળ ધપાવશે; તેથી આ પરિસ્થિતિઓમાં જો પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨

અને ૩ સામે કબજો ખાલી કરાવવાનો હુકમનામો પસાર થયો હોય, તો તે અરજદાર પર બંધનકારક રહેશે નહીં.

૧૧. ત્યારબાદ અરજદાર તરફના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી કે, અગાઉ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું તેમ, પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ દ્વારા તા. ૨૦/૧/૧૯૯૫ના રોજ દાખલ કરાયેલ આંક ૧૪ની અરજીમાં આ અર્થનો સ્વીકાર છે કે ભાડે અપાયેલ પરિસરનો કબજો પ્રતિવાદીના વારસદારો, એટલે કે અવસાન પામેલ પ્રાણશંકર માયાશંકર દવેના વારસદારો પાસે હતો અને જો એવું હોય, તો ભાવનગરના વિદ્વાન રમા વધારાના જિલ્લા ન્યાયાધીશે આપેલું આ નિષ્કર્ષ કે અરજદાર દાવાગ્રસ્ત પરિસરમાં રહે છે તે બાબતે પુરાવાનો રેતીકણ જેટલો પણ અંશ ઉપલબ્ધ નથી, તે દોષિત બને છે. વધુમાં, અમલવારીની કાર્યવાહી એટલે કે દિવાની દારખાસ્ત ક્રમાંક ૧૧૫/૨૦૧૨માં અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ ‘વાંધો’ને ‘અવરોધ’ સમકક્ષ ગણાવી શકાય. વિદ્વાન વધારાના જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા એવો નિષ્કર્ષ નોંધવો અનુચિત હતો, કારણ કે જો અવરોધ દૂર કરવાની અરજી પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ દ્વારા કરવામાં આવી હોત, તો તે સંહિતાના હુકમ ૨૧માં જે રીતે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે તે મુજબ દાવા સમકક્ષ ગણાત અને તેમાં પુરાવા નોંધવા પડત; તેથી આ સંપૂર્ણપણે સ્પષ્ટ છે કે ભાવનગરના વિદ્વાન રમા વધારાના જિલ્લા ન્યાયાધીશે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ તરફથી થયેલ સ્વીકારના અભિપ્રાયનું મૂલવણ કર્યું નથી અને તે પરિસ્થિતિમાં અરજદાર દ્વારા કોઈ પુરાવો રજૂ કરવાની આવશ્યકતા નહોતી. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું કે જ્યારે સંબંધિત દાવામાં પક્ષકાર બનાવવામાં ન આવેલ તૃતીય પક્ષ દ્વારા વાંધાઓ દાખલ થાય, ત્યારે સંહિતાના હુકમ ૨૧ના અર્થમાં તે વાંધાઓને અવરોધ તરીકે ગણી તે પક્ષને સાંભળવું જરૂરી બને છે અને તૃતીય પક્ષને સાંભળવાની તક ન આપવાથી અરજદારને ગંભીર ન્યાયભંગ થયો છે. આ સંદર્ભે તેમણે આ વડી અદાલતના વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશ દ્વારા તા. ૭/૧૦/૨૦૦૮ના રોજ સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન ક્રમાંક ૧૧૭૪૯/૨૦૦૮માં નક્કી કરાયેલ

લીલાવંતીબેન મોહનભાઈ ડાભી વિ. પ્રકાશભાઈ નાથાભાઈ સોનાગરા
પ્રકરણમાં પ્રતિપાદિત સિદ્ધાંત પર આધાર મૂક્યો.

૧૨. તેના વિરુદ્ધમાં, પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧-મૂળ વાદી તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી કે. ટી. દવે એ રજૂઆત કરી કે યોગ્ય ઉપાય બીજી અપીલ દાખલ કરવાનો હતો, જેમાં કાયદાનો મહત્વનો પ્રશ્ન આવશ્યક બનતો અને તેથી બીજી અપીલના વૈકલ્પિક મહત્વના કાયદેસર ઉપાયના આધારે હાલની અરજી નામંજૂર થવી યોગ્ય છે. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું કે નિયમિત દીવાની દાવો ક્રમાંક ૩૯૭/૧૯૯૧ માં તા. ૩૦/૯/૨૦૦૩ ના રોજ આપવામાં આવેલા ચુકાદા અને હુકમનામામાં, વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશે એક મુદ્દો એવો ઘડ્યો હતો કે શું યોગ્ય પક્ષકારોની ગેરહાજરીને કારણે દાવો અયોગ્ય છે કે કેમ, જેના ઉત્તરરૂપે વિદ્વાન નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશે ના માં જવાબ આપ્યો હતો. વધુમાં, પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧-મૂળ વાદી દ્વારા પ્રાધાન્ય અપાયેલી અપીલમાં, અત્રેના પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩ દ્વારા કોસ-આક્ષેપો દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા, જેમાં યોગ્ય પક્ષકાર અંગેનો ઉક્ત મુદ્દો સ્પષ્ટપણે ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો. ઉક્ત અપીલ પ્રથમ અપીલી અદાલતે મંજૂર કરી હતી અને કોસ-આક્ષેપો નામંજૂર કરવામાં આવ્યા હતા. વધુમાં, દીવાની પુનર્વિચાર અરજી તેમજ વિશેષ અનુમતિ અરજી પણ નામંજૂર થઈ ગઈ હતી અને તેથી અરજદારના વિદ્વાન વકીલનું એવું કહેવું કે મૂળ વાદીએ હાલના અરજદારને દાવામાં જોડવાનો પ્રસ્તાવ મૂક્યો હતો અને તે દ્વારા હાલના અરજદારને દાવાની મિલકતના ભાડૂત તરીકે ગણાવી શકાય, તે ટકાઉ નથી. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું કે ભાડૂતો-મૂળ પ્રતિવાદીઓએ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલ આદેશ મુજબ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતની નોંધણી શાખા સમક્ષ બાંહેધરીપત્ર દાખલ કરવાનો હતો, અને જવાબદાર પ્રતિવાદીને તેની કોઈ જાણકારી નહોતી તેમજ બાંહેધરીપત્રની નકલ ઉપલબ્ધ નહોતી, તેથી હુકમનામાના અમલ માટે અમલ અરજી ક્રમાંક

૧૧૫/૨૦૧૨ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેમાં ચુકાદા-દેણદાર પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩ એ વાંધાઓ રજૂ કર્યા હતા અને તે વાંધાઓમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ દાખલ કરવાનાં બાંહેધરીપત્રનો કોઈ ઉલ્લેખ નહોતો. તેમણે એ પણ રજૂ કર્યું કે ૧૦ દિવસ પછી ઉક્ત અમલ અરજી ક્રમાંક ૧૧૫/૨૦૧૨ માં એવી અસરનો પર્સિસ દાખલ કરવામાં આવ્યો કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ બાંહેધરીપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું છે, તેમ છતાં આવા બાંહેધરીપત્રની કોઈ નકલ ન તો રજૂ કરવામાં આવી અને ન જ જવાબદાર પ્રતિવાદીને આપવામાં આવી. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું કે દાવાની મિલ્કતનો કબજો સોંપવાની તારીખ નજીક આવતી હોવાથી, ચુકાદા-દેણદાર પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩ એ બીજી ચુકિત અને ખોટી સલાહનો આશરો લીધો. અત્રેના અરજદારે એ જ વિદ્વાન વકીલ મારફતે, જે ચુકાદા-દેણદાર પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩ નું પ્રતિનિધિત્વ કરતા હતા, નિયમિત દીવાની દાવો ક્રમાંક ૨૪૫/૨૦૧૩ દાખલ કર્યો. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું કે ૩૦/૦૬/૨૦૧૩ ના રોજ કબજો સોંપવો અનિવાર્ય બની ગયું હોવાથી, અરજદારે કાર્યવાહી સ્થગિત કરવાના હેતુસર અમલ અરજીમાં વાંધાઓ દાખલ કર્યા. ઉક્ત કાર્યવાહી લંબિત દરમિયાન, હાલના પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩ એ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ તેમના દ્વારા દાખલ કરાયેલા બાંહેધરીપત્રનું પાલન કરવા માટે એવો પર્સિસ દાખલ કર્યો કે દાવાની મિલ્કત ખાલી કરવામાં આવી છે. ઉક્ત પર્સિસ મિલ્કત ખાલી કરવા અને કબજો સોંપવા માટે હતો અને તેમાં અરજદારના કબજાનો કોઈ ઉલ્લેખ નહોતો. બંને પક્ષોને સાંભળી તા. ૧/૭/૨૦૧૩ ના આદેશથી ઉક્ત વાંધાઓ નામંજૂર કરવામાં આવ્યા હતા, જેને નિયમિત દીવાની અપીલ ક્રમાંક ૬૯/૨૦૧૩ દ્વારા પડકારવામાં આવી હતી, અને તે પણ તા. ૨૦/૭/૨૦૧૩ ના ચુકાદા અને હુકમનામા દ્વારા નામંજૂર કરવામાં આવી હતી. તેમણે એ પણ રજૂ કર્યું કે અરજદારનો કેસ એવો છે કે તેણી પોતાના પિતા અને માતાના અવસાનના સમયે તેમની સાથે રહેતી હતી, પરંતુ હકીકત એવી છે કે આંક ૧૪ ની

અરજીમાં વારસદાર ક્રમાંક ૪ તરીકે અરજદારનું સરનામું રાજકોટનું દર્શાવવામાં આવ્યું હતું, દાવાની મિલ્કતનું નહીં, જે ભાવનગર ખાતે સ્થિત છે. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું કે બોમ્બે ભાડા અધિનિયમની કલમ ૫(૧૧)(સી)(૧) ની જોગવાઈઓ મુજબ, મૃત ભાડૂતના અવસાન પૂર્વે ત્રણ મહિના સુધી તેની સાથે રહેનાર વ્યક્તિ ભાડેદારી હકનો દાવો કરી શકે, પરંતુ હાલના કેસમાં અરજદારે પોતાના દ્વારા દાખલ કરાયેલા દાવામાં પ્રથમ વખત તા. ૭-૪-૨૦૧૩ ના રોજ પોતાનો દાવો ઉઠાવ્યો હતો; તેમ છતાં, ઉપરોક્ત મુજબ, પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ દ્વારા અગાઉ દાખલ કરાયેલા દાવા (નિયમિત દીવાની દાવો ક્રમાંક ૩૯૭/૧૯૯૧) માં આંક ૧૪ ની અરજી અનુસાર અરજદાર પોતાના સાસરિયાં સાથે રાજકોટ ખાતે રહેતી હોવાનું જણાવવાનું હતું અને તેથી અરજદારનું એવું કહેવું કે તે પોતાના માતા-પિતા સાથે તેમના અવસાન સમયે રહેતી હતી અને તે પણ ત્રણ મહિના સુધી, અત્યંત અસંભવિત છે. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ આપવામાં આવતું સામાન્ય બાંહેધરીપત્ર ખાલી અને નિર્વિદ્ધ કબજો સોંપવાનો હતો, પરંતુ અત્રેના પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩, જેમણે આવું બાંહેધરીપત્ર આપ્યાનો દાવો કર્યો, તેમણે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના આદેશ મુજબ કલ્પિત અને બાંધધરીરૂપ તેમની ફરજને નિષ્ફળ કરવાની દૃષ્ટિએ પોતાની બહેનને સાધન તરીકે ઉપયોગમાં લીધી, જે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય અનુસાર કાર્ય કરવા અંગે ઇચ્છાપૂર્વકના ઇનકારનો સ્પષ્ટ કેસ છે અને જે અદાલતની ગંભીર અવમાનના સમાન છે. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું કે ખાલી કબજો સોંપવા અગાઉ માત્ર પંદર દિવસ જેટલો સમય બાકી હતો ત્યારે અરજદાર ઘેરી નિંદ્રામાંથી જાગી હોય તેમ નિયમિત દીવાની દાવો ક્રમાંક ૨૪૫/૨૦૧૩ દાખલ કરીને એવો દાવો કર્યો કે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧-મૂળ વાદીએ કપટ દ્વારા હુકમનામું પ્રાપ્ત કર્યું છે. અરજદારના કાયદેસર હકનો મુદ્દો માત્ર ઉઠાવવામાં આવ્યો જ નહોતો પરંતુ મૂળ પ્રતિવાદી એવા પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩ વિરુદ્ધ નિર્ણય પણ આપવામાં આવ્યો હતો, અને દાખલ કરાયેલા કોસ-

આક્ષેપો પણ નામંજૂર થયા હતા; તેથી પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧-મૂળ વાદીએ કોઈપણ પ્રકારનો કપટ કર્યો હોવાનો પ્રશ્ન જ ઊભો થતો નથી. આ અદાલતનું ધ્યાન નિયમિત દીવાની દાવો ક્રમાંક ૩૯૭/૧૯૯૧ સંબંધિત રોજકામ તરફ દોરતાં તેમણે રજૂ કર્યું કે તેનો અલ્પ અવલોકન કરતાં જ સ્પષ્ટ જણાઈ આવે છે કે અત્રેના ચુકાદા-દેણદાર પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩ ની ચાલચાલન એવી હતી કે તેઓ જ્યારે ઈચ્છે ત્યારે બીજી ઈનિંગ શરૂ કરવા માટે ગોઠવણપૂર્વક પગલું ભરે છે, જે બાબત ખૂબ જ સ્પષ્ટ રીતે પ્રગટ થાય છે.

૧૩. પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલશ્રીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી ઉપરોક્ત ઉદ્દેખિત પરસ્પર વિરુદ્ધ રજૂઆતો પર આગળ વધતા પહેલાં, નિયમિત દીવાની દાવો નં. ૩૯૭ ઓફ ૧૯૯૧ સંબંધિત રોજકામનું પરિશીલન કરવું ઈચ્છનીય છે, જેમાં પ્રતિવાદી નં. ૧-વાદીએ મૂળ પ્રતિવાદી-મૃતક-પ્રાણશંકર મયાશંકર દવેના પ્રસ્તાવિત કાનૂની વારસદારોને પક્ષકાર તરીકે જોડવા માટે આંક ૧૪ પર અરજી દાખલ કરી છે અને સંબંધિત અદાલત દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા આદેશ મુજબ જણાવેલ કાનૂની વારસદારોને નોટિસોની બજવણી કરવા માટે તેના દ્વારા કરવામાં આવેલા પ્રયત્નોનો ઉદ્દેખ છે.

૧૩.૧ સંબંધિત તારીખો અને સન ૧૯૯૧ની નિયમિત દીવાની દાવો ક્રમાંક ૩૯૭ સંબંધિત રોજકામ મુજબ સંબંધિત અદાલતે હાથ ધરેલી કાર્યવાહી નીચે મુજબ વાંચવા જેવી છે:

તારીખ	આંક ક્રમાંક	વિગતો કેસ નં.૩૯૭ નો ૧૯૯૧	મુલતવી તારીખ
૨૦-૧-૯૫	૧૩ ૧૪ ૧૫	આજે, કારણ કે વાદીના વકીલ દ્વારા	૨૮-૨-૯૫

		કેસને બોર્ડ પર લેવાની અરજી આપવામાં આવી હતી, તે મંજૂર કરવામાં આવે છે. તેમજ, વાદીના વકીલ દ્વારા પ્રતિવાદીનું અવસાન થયેલ હોવાથી તેના વારસદારોને પ્રતિવાદી તરીકે જોડવાની અરજી આપવામાં આવી હતી, તેથી અવસાન પામેલ પ્રતિવાદીના વારસદારોને નોટિસ કાઢવા અંગે આદેશ કરવામાં આવ્યો. વધુમાં, દસ્તાવેજ પુરાવાઓની યાદી તથા પ્રતિવાદીના મૃત્યુ પ્રમાણપત્ર સાથે સોગંદનામું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે. તે નોંધવામાં આવ્યું છે. પ્રતિવાદીના વારસદારોને નોટિસની બજવણી કરવા માટે કેસ મુલતવી રાખવામાં આવે છે. હસ્તા./ –	
--	--	--	--

		અસ્પષ્ટ ૧લા સંયુક્ત નાગરિક ન્યાયાધીશ (જુનિયર વિભાગ) અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	
૨૮-૨-૯૫		આજ રોજ કેસ ફરી હાથ ધરવામાં આવે છે, વાદીના વકીલ હાજર છે, અવસાન પામેલ પ્રતિવાદીના વારસદારોને નોટિસ બજાવવામાં આવી છે,	
	૧૭	મૃત પ્રતિવાદીના વારસદાર નં. ૨ હાજર છે, અને તેણે વકીલની નિમણૂક કરીને જવાબ આપવા માટે મુલતવી અરજી રજૂ કરી હતી. તેથી તે મંજૂર કરવામાં આવે છે. જવાબ માટે મામલો મુલતવી રાખવામાં આવે છે. સહી/- અસ્પષ્ટ ૧લું. સંયુક્ત નાગરિક ન્યાયાધીશ (જુનિયર ડિવિઝન) અને	૫-૪-૦૫

		જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	
૦૫/૦૪/૯૫		આજે હાજર કરવામાં આવ્યું, વાદી પક્ષના વકીલ હાજર છે, પ્રતિવાદી પક્ષના વકીલ હાજર નથી. જવાબ માટે મુલતવી રાખવામાં આવે છે. સહી/ – અસ્પષ્ટ ૧લા સંયુક્ત સિવિલ જ્યાયાધીશ (જે.ડી.) અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	
૨૬-૪-૯૫		હાજર કરવામાં આવ્યું, વાદીના વકીલ હાજર છે, અવસાન પામેલ પ્રતિવાદીના વારસદાર ક્રમાંક ૪ ને આપવામાં આવેલ નોટિસ તામિલ થયા વિના પરત આવી છે. તેથી કેસ જવાબ માટે મુલતવી રાખવામાં આવે છે. હસ્તા./ – અસ્પષ્ટ ૧લા સંયુક્ત નાગરિક જ્યાયાધીશ	૧૫-૬-૯૫

		(જે.ડી.) અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	
૧૫-૬-૯૫	૧૮	હાજર, વાદીના વકીલ હાજર છે. મૃત્યુ પામેલ પ્રતિવાદીના વારસ ક્રમાંક ૧ થી ૩ ને સમન્સ તામિલ કરવામાં આવ્યા છે. તેઓને બોલાવવામાં આવ્યા હોવા છતાં હાજર ન થતા, આંક - ૧ પર એકપક્ષીય આદેશ કરવામાં આવ્યો. વાદીના વકીલે મૃત્યુ પામેલ પ્રતિવાદીના વારસ ક્રમાંક ૪ ને રજિસ્ટર્ડ એ.ડી. દ્વારા ફરીથી નોટિસ તામિલ કરવા અરજી આપી હતી. તે મંજૂર કરવામાં આવી છે. સમન્સ ફરીથી બહાર પાડવા. તેથી, તે જ તામિલ કરવા મુલતવી રાખવામાં આવે છે. સહી/- અસ્પષ્ટ ૧લા સંયુક્ત નાગરિક	૨૬-૭-૯૫

		વ્યાયાધીશ (જી.ડી.) અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	
૨૬-૭-૯૫	૧૯ ૨૦ ૨૧	હાજર કરવામાં આવ્યું, વાદીના વકીલ હાજર છે. મૃત પ્રતિવાદીના વારસદાર નં. ૧ થી ૩ હાજર રહ્યા હતા અને કેસમાં બાય- પાર્ટી તરીકે જોડાવવા માટે અરજી આપી હતી. તેથી તે જવાબ માટે રાખવામાં આવે છે અને સુનાવણી માટે નિશ્ચિત કરવામાં આવે છે. વધુમાં, સોગંદનામું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે અને તે નોંધવામાં આવ્યું છે. વધુમાં, એડવોકેટ શ્રી પી.પી. શુક્લાનું વી.પી. તેમની તરફેથી રજૂ કરવામાં આવ્યું છે અને તે પણ નોંધવામાં આવ્યું છે. મૃત પ્રતિવાદીના વારસદાર નં. ૪ ને ફરીથી નોટિસ જારી કરવાની છે. નં. ૪	

		પર તેની બજવાણી થાય તે માટે તથા આંક – ૧૯ ના જવાબ અને તેની સુનાવણી માટે મુલતવી રાખવામાં આવે છે. હસ્./ – અસ્પષ્ટ ૧લા સંયુક્ત નાગરિક ન્યાયાધીશ (જે.ડી.) અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	
૧૩-૯-૯૫	૨૨	હાજર કરવામાં આવ્યું, પક્ષકારોના વકીલો હાજર છે. વાદીના વકીલે પ્રતિવાદીની અરજી અંગે આંક – ૧૯ ના જવાબ માટે મુલતવી અરજી આપી હતી અને તે મંજૂર કરવામાં આવી છે. આંક – ૧૯ ના જવાબ માટે તથા નં. ૪ ની રાહ જોવા માટે મામલો મુલતવી રાખવામાં આવે છે. સહી/ – અસ્પષ્ટ ૧લા સંયુક્ત નાગરિક ન્યાયાધીશ (જે.ડી.) અને જે.એમ.એફ.સી.,	

		ભાવનગર	
૧૭-૧૦-૯૫	૨૩ ૨૪	રજુ થયું, પક્ષકારોના વકીલો હાજર છે. વાદીના વકીલે પ્રતિવાદીની આંક - ૧૯ પરની અરજીએ આપેલો જવાબ રજૂ કર્યો હતો, જે નોંધપોથી સાથે રાખવામાં આવ્યો છે. પ્રતિવાદીના વકીલે મુલતવી રાખવા માટે અરજી આપી હતી, તે જ મંજૂર કરવામાં આવી છે. મામલો આગળની તારીખ માટે મુલતવી રાખવામાં આવે છે	
		આંક - ૧૯ ની સુનાવણી અને ક્રમાંક ૪ ની રાહ જોવાને માટે સહી/ - અપાઠ્ય પ્રથમ સંયુક્ત નાગરિક ન્યાયાધીશ (જૂનિયર વિભાગ) અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	૨૭-૧૧-૯૫

૨૭-૧૧-૯૫	૨૫	વાદી તરફના વકીલ હાજર છે. પ્રતિવાદી તરફના વકીલ હાજર નથી. પ્રતિવાદીના વારસદારો દ્વારા મુલતવી રાખવા માટેની અરજી આપવામાં આવી છે. આંક - ૧૯ ની સુનાવણી માટે મુલતવી રાખવામાં આવે છે. હસ્તાક્ષર/ - અસ્પષ્ટ ૧લા સંયુક્ત નાગરિક ન્યાયાધીશ (જે.ડી.) અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	
૧૮-૧૨-૯૫	૨૬ ૨૭ ૨૮	રજૂ થયું. વાદીના વકીલ હાજર છે. અવસાન પામેલ પ્રતિવાદીના વારસદાર ક્રમાંક ૧ થી ૩ વતી વકીલ શ્રી ડી.કે. વ્યાસનું વકાલતનામું રજૂ થયું છે, જેની નોંધ લેવામાં આવી છે. તેમજ વારસદાર ક્રમાંક ૪ ને સમન્સની તામિલ ન થાય ત્યાં સુધી	૨૨-૧-૯૬

		કેસની કાર્યવાહી ન ચલાવવા બાબતની અરજી પણ આપવામાં આવી હતી, જે સુનાવણી માટે રાખવામાં આવે છે. તેથી, આંક - ૧૯ અને ૨૭ ની સુનાવણી માટે રાખવામાં આવે છે. ક્રમાંક ૪ નો પી.એફ. અહેવાલ સહી/ - અસ્પષ્ટ ૧લા સંયુક્ત નાગરિક ન્યાયાધીશ (જુનિયર ડિવિઝન) અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	
૨૨-૧-૯૬		આજે, વકીલો અદાલતી કાર્યવાહીથી દૂર રહ્યા હોવાથી, પ્રતિવાદી નં. ૪ને સમન્સ તામીલ કરવા માટે મુલતવી રાખવામાં આવે છે. હસ્તાક્ષર/ - અસ્પષ્ટ પ્રથમ સંયુક્ત નાગરિક ન્યાયાધીશ (જુનિયર વિભાગ) અને	

		જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	
૪-૩-૯૬		હાજર કરાયેલ, વાદી તરફથી એડવોકેટ હાજર છે. નજરચૂકના કારણે મૃત્યુ પામેલ પ્રતિવાદીના વારસદાર ક્રમાંક ૪ના બદલે વારસદાર ક્રમાંક ૩ને સમન્સ જારી કરવામાં આવ્યું હતું. તેથી, મૃત્યુ પામેલ પ્રતિવાદીના વારસદાર ક્રમાંક ૪ને રજિસ્ટર્ડ એ.ડી. દ્વારા નોટિસ બજાવવામાં આવે.	
		નં. ૪ ને બજાવણી માટે મુલતવી. હસ્તા/- અસ્પષ્ટ પ્રથમ સંયુક્ત નાગરિક ન્યાયાધીશ (જુનિયર ડિવિઝન) અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	૧૫-૪-૯૬
૧૫-૪-૯૬	૨૯	વાદીના વકીલ હાજર નથી. પ્રતિવાદીના વકીલ હાજર છે. વિરોધ	૨૫-૬-૯૬

		પક્ષના વારસદાર નં. જને નોટિસ કાઢવાની રહેશે. વાદીના વકીલની મુલતવી અરજી પ્રાપ્ત થયેલ છે, અને તે મંજૂર કરવામાં આવે છે. નં. જ પર તામીલ માટે મુલતવી રાખવામાં આવે છે. હસ્તા./ - અપાઠ્ય ૧૯૮૧ સંયુક્ત નાગરિક ન્યાયાધીશ (જે.ડી.) અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	
૨૫-૬-૯૬		આજે, કારણ કે વકીલોએ અદાલતી કાર્યવાહીમાંથી અલિપ્તતા રાખી હતી, સેવા માટે મુલતવી રાખવામાં આવે છે. હસ્તા./ - અપાઠ્ય પ્રથમ સંયુક્ત નાગરિક ન્યાયાધીશ (જે.ડી.) અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	૫-૮-૯૬
૦૫/૦૮/૯૬		આજે, કારણ કે વકીલોએ અદાલતી કાર્યવાહીમાંથી દૂર	૩-૯-૯૬

		રહ્યા, સેવા માટે મુલતવી રાખવામાં આવે છે. હસ્./ – અપાઠ્ય ૧લી સંયુક્ત સિવિલ ન્યાયાધીશ (જુનિયર વિભાગ) અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	
૦૩/૦૮/૮૬		રજુ થયું, પક્ષકારોના વકીલો હાજર છે. કારણ કે અવસાન પામેલા પ્રતિવાદીના વારસદાર નં. જને પાઠવેલ નોટિસ તામિલ થયેલ અથવા બિનતામિલ થયેલ પરત આવી નથી, તેથી તેની રાહ જોતા મુલતવી રાખવામાં આવે છે. હસ્તાક્ષર/ – અવાચ્ય સંયુક્ત નાગરિક ન્યાયાધીશ (જુનિયર વિભાગ) અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	૨૦-૧૦-૮૬
૨૦-૧૦-૮૬	૩૦	રજુ થયું, પક્ષકારોના વકીલો	

		હાજર છે. વાદીના વકીલે રજિસ્ટર્ડ એ.ડી. દ્વારા મૃત પ્રતિવાદીના વારસદાર નં. ૪ ને નોટિસ કાઢવા માટે અરજી આપી હતી, અને તે અંગેનો પી.એફ. આપતા તે મંજૂર કરવામાં આવે છે. નોટિસ નીચેના વ્યક્તિને કાઢવાની છે	
		મૃત પ્રતિવાદીના વારસદાર ક્રમાંક ૪. તેની તામિલ માટે મુલતવી. હસ્તા./ – અસ્પષ્ટ સંયુક્ત નાગરિક ન્યાયાધીશ (જે.ડી.) અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	૧૬-૧૨-૯૬
૧૬-૧૨-૯૬		રજુ થયું, પક્ષકારોના વકીલો હાજર છે. અવસાન પામેલ પ્રતિવાદીના વારસદાર ક્રમાંક ૪ ને રજી. એડી દ્વારા નોટિસ જારી કરવાની કાર્યવાહી બાકી હોવાથી, તેથી ફરીથી નોટિસ	૨૨-૧-૯૭

		જારી કરવામાં આવે. બજવણી માટે મુલતવી. સહી/ – અસ્પષ્ટ સંયુક્ત નાગરિક ન્યાયાધીશ (જે.ડી.) અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	
૨૨-૧-૯૭		રજૂ કરવામાં આવ્યું, વાદીના વકીલ હાજર છે. અવસાન પામેલ પ્રતિવાદીના વારસદાર નં. ૧ થી ૩ ના વિદ્વાન વકીલ હાજર છે. અવસાન પામેલ પ્રતિવાદીના વારસદાર નં. ૪ ને રજિસ્ટર્ડ એ.ડી. મારફતે નોટિસ જારી કરવી બાકી હોવાથી, નોટિસ ફરીથી જારી કરવી જરૂરી છે. આંક – ૧૯ ની અરજી અંગેની દલીલો સાંભળવામાં આવી. આંક – ૧૯ અંગેના આદેશ માટે મુલતવી. સહી/ – અસ્પષ્ટ સંયુક્ત નાગરિક	૧૨-૨-૯૭

		ન્યાયાધીશ (જુનિયર વિભાગ) અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	
૧૨/૦૨/૮૭		રજૂ કરવામાં આવ્યું, વાદીના વકીલ હાજર છે. પ્રતિવાદીના વકીલ પણ હાજર છે. આંક - ૧૮ નીચેનો આદેશ ખુદી અદાલતમાં જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો. આંક - ૧૮ની અરજી મંજૂર કરવામાં આવે છે. આંક - ૧૪ની સુનાવણી માટે મુલતવી. હસ્તા./ - અસ્પષ્ટ સંયુક્ત સિવિલ ન્યાયાધીશ (જુનિયર વિભાગ) અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	
૧૭-૩-૮૭		હાજર કરવામાં આવ્યું, પક્ષકારોના વકીલો હાજર છે. વાદીના વકીલે પુરશીશ પર જાહેર કર્યું હતું કે તેઓ	

		અવસાન પામેલા પ્રતિવાદીના વારસદાર નં. ૪ ને પક્ષકાર તરીકે ઉમેરવા માંગતા નથી, એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે તે વાત કરવામાં આવી છે	
	૩૧	નોંધવામાં આવ્યું. આંક - ૧૪ ની સુનાવણી માટે મુલતવી. સહી/- અસ્પષ્ટ સંયુક્ત નાગરિક ન્યાયાધીશ (જે.ડી.) અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	-----
૧૫-૪-૯૭		રજુ થયું, પક્ષકારોના વકીલો હાજર નથી. મુલતવી રાખવા અંગે કોઈ અહેવાલ નથી. તેમ છતાં, ન્યાયના હિતમાં આંક - ૧૪ ની સુનાવણી માટે મુલતવી રાખવામાં આવ્યું છે. હસ્તા./- અસ્પષ્ટ સંયુક્ત નાગરિક ન્યાયાધીશ	૩૦-૬-૯૭

		(જે.ડી.) અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	
૩૦-૬-૯૭		૨જુ થયું, પક્ષકારોના વકીલો હાજર છે. આંક - ૧૪ માટે સાંભળવામાં આવ્યું છે, અને આંક - ૧૪ હેઠળ આદેશ કરવામાં આવ્યો છે. આ આદેશ મુજબ, વાદીના વકીલે દાવાની અરજીમાં સુધારો કર્યો હતો, તેથી દાવાની સુધારેલી અરજી રજૂ કરવા આદેશ કરવામાં આવ્યો છે. સહી/- અસ્પષ્ટ સંયુક્ત નાગરિક ન્યાયાધીશ (જે.ડી.) અને જે.એમ.એફ.સી., ભાવનગર	૧૬-૭-૯૭

૧૪. જો ઉપરોક્ત ઉલ્લેખિત રોજકામ સાથે પરિશિષ્ટ-બીમાં પાનું ૬૬ પરનો આંક ૧૪નો અરજિપત્ર જોવામાં આવે, તો પ્રથમ દૃષ્ટિએ એવું જણાય છે કે આંક ૧૪નો અરજિપત્ર પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧-મૂળ વાદી દ્વારા સંહિતાના હુકમ ૨૨ નિયમ ૪ સાથે કલમ ૧૫૧ વંચીને તા. ૨૦-૧-૧૯૯૫ના રોજ અવસાન પામેલા પ્રતિવાદી-પ્રાણશંકર મયાશંકર દવેના કાનૂની વારસદારોને પક્ષકાર તરીકે જોડવા અને વર્તમાન અરજદારનું નામ વારસ ક્રમાંક ૪ તરીકે

દર્શાવવા માટે આપવામાં આવ્યો હતો, જેમાં વારસ ક્રમાંક ૪ તરીકે અરજદારનું સરનામું નીચે મુજબ દર્શાવવામાં આવ્યું હતું:

૪. અરુણા પ્રાણશંકર દવે, ઉંમર: પુખ્તવયની,
વ્યવસાય: ઘરકામ, સંભાળે હરેશકુમાર કૂલશંકર દવે,
રહે.: જીવંતિકા નગર, શેરી નં.૬, લાખના બંગલા પાસે,
ગાંધીગ્રામ, રાજકોટ.

૧૪.૧ એવું પણ જણાય છે કે પ્રતિવાદીના મૃત્યુ પામેલા વારસદારોને નોટિસ અંગેનો આદેશ ૨૦/૧/૧૯૯૫ના રોજ કરવામાં આવ્યો હતો. ઉપર પરા ૧૩.૧માં ઉલ્લેખિત રોજકામનો સંદર્ભ લઈએ તો, ઉપરોક્ત આંક ૧૪ આપવામાં આવ્યો તે તારીખ ૨૦/૧/૧૯૯૫થી લઈને, પ્રતિવાદી નં.૧-મૂળ વાદીના વિદ્વાન વકીલે તેઓ વારસદાર નં.૧/૪ને પક્ષકાર તરીકે જોડવા માંગતા નથી તેવી જાહેરાત કરતું આંક ૩૧નું પુરશિસ આપ્યું તે તારીખ ૧૭/૩/૧૯૯૭ સુધીનો સમયગાળો જોતા, આંક ૧૪ આપ્યા પછી આંક ૩૧નું પુરશિસ આપવા અંગેનો નિર્ણય લેવામાં અંદાજે બે વર્ષ અને બે મહિના લાગ્યા હોવાનું દર્શાવે છે; આ દરમિયાન પ્રતિવાદી નં.૧-મૂળ વાદી દ્વારા પૂરતા પ્રયત્નો કરવામાં આવ્યા હતા, છતાં વિવિધ કારણોસર તેની તામીલ થઈ શકી નહોતી. ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિઓની પૃષ્ઠભૂમિમાં, મૃત્યુ પામેલા મૂળ પ્રતિવાદી-પ્રાણશંકર મયાશંકર દવેના પ્રસ્તાવિત તમામ વારસદારોનું વર્તન, જેમ ઉપરોક્ત રોજકામમાં દર્શાવાયું છે, ઘણું કઠી જાય એવું છે. આંક ૧૪ સંબંધિત નોટિસ ૨૮-૨-૧૯૯૫ના રોજ તામીલ થયા બાદ એવું જણાયું કે વારસદાર નં.૨, જિતેન્દ્ર પ્રાણશંકર દવે, એકમાત્ર પુરૂષ સભ્ય હતા, જે અદાલત સમક્ષ હાજર રહ્યા અને વકીલ રાખીને જવાબ આપવા માટે મુદત માંગતી અરજી આંક ૧૭ પર આપી. ૫/૪/૧૯૯૫ અને ૨૬/૪/૧૯૯૫ના રોજ મામલો જવાબ માટે મુલતવી રાખવામાં આવ્યો. ૧૫/૬/૧૯૯૫ના રોજ, વારસદાર નં.૧થી ૩ને નોટિસ તામીલ થઈ હોવા છતાં તેઓ ગેરહાજર

રહ્યા, તેથી અદાલતે આંક ૧ નીચે એકતરફી આદેશ કર્યો અને મામલો ૨૬/૭/૧૯૯૫ સુધી મુલતવી રાખ્યો. ૨૬/૭/૧૯૯૫ના રોજ, વારસદાર નં.૧થી ૩ તેમના વકીલ મારફતે હાજર રહ્યા અને તેમાં દર્શાવેલા આધારો પર પક્ષકાર તરીકે જોડાવવા અને દાવાની ક્ષિપક્ષીય રીતે સુનાવણી કરવા માટે આંક ૧૯ પર અરજી કરી. ૧૭/૧૦/૧૯૯૫ના રોજ, આંક ૨૩ દ્વારા પ્રતિવાદી નં.૧-મૂળ વાદી દ્વારા આંક ૧૯ સામે જવાબ રજૂ થયો અને પ્રતિવાદી તરફથી વિદ્વાન વકીલે આંક ૨૪ પર મુદત અરજી આપતાં, આંક ૧૯ની સુનાવણી અને નં.૪ની તામીલની રાહ જોતા કેસ મુલતવી રાખવામાં આવ્યો. ૧૮/૧૨/૧૯૯૫ના રોજ, વારસદાર નં.૧થી ૩ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી ડી.કે. વ્યાસે આંક ૨૬ દ્વારા હાજરી દાખલ કરી અને વારસદાર નં.૪ને નોટિસ તામીલ ન થાય ત્યાં સુધી કેસ આગળ ન વધારવા માટેની રાહત માંગતી અરજી આંક ૨૭ પર રજૂ કરી. ઉક્ત આંક ૨૭ની નકલ પૃષ્ઠ ૩૨૨ પર છે. પ્રતિવાદી નં.૧-મૂળ વાદીના વિદ્વાન વકીલે ઉક્ત આંક ૨૭ પર એવી નોંધ મૂકી હતી કે “નં.૪ પર સમન્સની તામીલનો, પ્રતિવાદી નં.૧થી ૩ (પ્રસ્તાવિત) દ્વારા આપવામાં આવેલી અરજી સાથે કોઈ સંબંધ નથી.....”. તે સુનાવણી માટે મુકવામાં આવી. વારસદાર નં.૧થી ૩ના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આપવામાં આવેલી આ અરજી એક ગણતરીપૂર્વકનું પગલું અને વારસદાર નં.૧થી ૩ તથા તેમના વકીલ દ્વારા અપનાવવામાં આવેલ દબાણની ચુકિત હતી, જેના પરિણામે આંક ૩૧ પર અરજી રજૂ થઈ, જેની ચર્ચા થોડું આગળ કરવામાં આવશે. આંક ૨૭ પર અરજી આપવામાં આવી ત્યારે, મામલો આંક ૧૯ની સુનાવણી માટે મુકાયેલો હતો અને વારસદાર નં.૪ની તામીલ બાકી હતી. આંક ૧૯ દ્વારા વારસદાર નં.૧થી ૩એ માગણી કરી હતી તેમ કેસને ક્ષિપક્ષીય બનાવવા માટે વારસદાર નં.૪ની તામીલ જરૂરી કે ફરજિયાત ન હતી, અને તેથી વારસદાર નં.૪ની તામીલ ન થાય ત્યાં સુધી કેસ આગળ ન વધારવાનો પ્રશ્ન જ ઉદ્ભવતો નહોતો. એક તરફ, વારસદાર નં.૧થી ૩એ આંક ૧૯ સુનાવણી માટે તૈયાર હોવા છતાં તેને

આગળ વધારવાની પોતાની તૈયારી અને ઈચ્છા દર્શાવી નહોતી અને બીજી તરફ, તેઓ વારસદાર નં.૪ પોતાની હાજરી દાખલ કરે તે અંગે જાણ કરવાની અને ખાતરી કરવાની પોતાની પવિત્ર ફરજ બજાવી રહ્યા નહોતા. વધુમાં, વિવાદને લંબાવવાના એક ગણતરીપૂર્વકના પ્રયત્નરૂપે, વારસદાર નં.૧થી ૩ અને તેમના વકીલે ૧૮/૧૨/૧૯૯૫ના રોજ ઉપરોક્ત રીતે આંક ૨૭ પર અરજી આપી. ૨૨/૧/૧૯૯૬ના રોજ, વકીલ અદાલતી કાર્યવાહીથી અલિપ્ત રહ્યા અને તેથી મામલો વારસદાર નં.૪ની તામીલ માટે ૪/૩/૧૯૯૬ સુધી મુલતવી રાખવામાં આવ્યો. ૪/૩/૧૯૯૬ના રોજ, સમન્સ/નોટિસ બિનતામીલ પરત આવી, કારણ કે નજરચૂકથી વારસદાર નં.૪ને બદલે વારસદાર નં.૩ના નામે જારી કરવામાં આવી હતી, જેમની તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી ડી.કે. વ્યાસ ઉપરોક્ત પ્રમાણે આંક ૨૬ દ્વારા પહેલેથી હાજરી દાખલ કરી ચૂક્યા હતા. ૧૫/૪/૧૯૯૬ના રોજ, વાદી તરફથી વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આપવામાં આવેલી આંક ૨૯ની અરજી મંજૂર કરવામાં આવી અને મામલો ૨૫/૬/૧૯૯૬ સુધી મુલતવી રાખવામાં આવ્યો. ૨૫/૬/૧૯૯૬ અને ૫/૮/૧૯૯૬ના રોજ વકીલો અદાલતી કાર્યવાહીથી અલિપ્ત રહ્યા. ૩/૯/૧૯૯૬ના રોજ, જારી કરાયેલી નોટિસ તામીલ થયેલી કે બિનતામીલ એવી કોઈ રીતે પરત ન આવતાં, અદાલતે વારસદાર નં.૪ની તામીલની રાહ જોઈ. ૨૦-૧૦-૧૯૯૬ના રોજ, વાદી તરફથી વિદ્વાન વકીલે આંક ૩૦ પર અરજી આપી કે વારસદાર નં.૪ને નોંધપોથી ટપાલ એ.ડી. દ્વારા તામીલ કરવામાં આવે અને તેમંજૂર કરવામાં આવી; તેમજ વારસદાર નં.૪ને નોટિસ જારી કરવા માટે મામલો ૧૬/૧૨/૧૯૯૬ સુધી મુલતવી રાખવામાં આવ્યો. ૧૬/૧૨/૧૯૯૬ના રોજ કેસ ૨૨/૧/૧૯૯૭ સુધી મુલતવી રાખવામાં આવ્યો અને ૨૨/૧/૧૯૯૭ના રોજ પણ તે ૧૨/૨/૧૯૯૭ સુધી મુલતવી રાખવામાં આવ્યો, કારણ કે બંને પ્રસંગોએ અદાલતે વારસદાર નં.૪ને નોટિસ જારી કરી નહોતી. પ્રક્રિયા ફી ભરવામાં આવી નહોતી એવો કોઈ ઉદ્દેખ નથી. એવો ઉદ્દેખ છે કે અદાલતી કર્મચારી તરફથી થયેલી કેટલીક ચૂકના કારણે તે

જારી થઈ નહોતી અને તે મુજબ, ૨૨/૧/૧૯૯૭ના રોજ અદાલતે પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને આંક ૧૯ અંગે સાંભળ્યા હતા અને મામલો વારસદાર નં.૪ને નોટિસ જારી કરવા તથા આંક ૧૯ નીચે આદેશ કરવા માટે ૧૨/૨/૧૯૯૭ સુધી મુલતવી રાખ્યો હતો. ૧૨/૨/૧૯૯૭ના રોજ આંક ૧૯ નીચે આદેશ કરવામાં આવ્યો, જે મંજૂર કરવામાં આવ્યો, અને મામલો આંક ૧૪ની સુનાવણી માટે મુલતવી રાખવામાં આવ્યો. ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિઓમાં, ત્યારબાદની તારીખે એટલે કે ૧૭/૩/૧૯૯૭ના રોજ, આંક ૩૧ દ્વારા અહીંના પ્રતિવાદી નં.૧-મૂળ વાદીના વિદ્વાન વકીલે ઉક્ત પુરશિસ રજૂ કરી, જેમાં જાહેર કરવામાં આવ્યું કે વાદી રાજકોટ નિવાસી વારસદાર નં.૪ અરુણાબેન પ્રાણશંકર દવેને જોડવા માંગતા નથી, અને તે નોંધવામાં આવ્યું. સંભવતઃ વાદી તરફથી વિદ્વાન વકીલે આંક ૩૧ પર આ અરજી તેથી કરી હતી કે વાદી આંક ૨૭ની સુનાવણીના અવરોધમાંથી બહાર આવી શકે અને તેનાથી આંક ૧૪ની સુનાવણી શક્ય તેટલી વહેલી તકે થઈ શકે. ૧૫/૪/૧૯૯૭ના રોજ, પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલો ગેરહાજર રહ્યા હોવા છતાં મામલો ૩૦/૬/૧૯૯૭ સુધી મુલતવી રાખવામાં આવ્યો અને ઉક્ત તારીખે અદાલતે પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા અને એ જ તારીખે આદેશ કર્યો. આંક ૧૪ નીચે થયેલા ઉક્ત આદેશનો સંદર્ભ લેતાં એવું અવલોકિત થાય છે કે મૂળ વાદીએ પ્રતિવાદી પ્રાણશંકર મયાશંકર દવેના અવસાન પછી કાયદે નિર્ધારિત મર્યાદા અવધિમાં ઉક્ત અરજી રજૂ કરી હતી અને અદાલતે એ પણ નોંધ્યું હતું કે વારસદાર નં.૧/૧થી ૧/૩ હાજર થયા હતા. વધુમાં, વારસદાર નં.૧/૪ને તામીલ થઈ શકી નહોતી, તેથી પુરશિસ રજૂ કરીને વાદીએ જાહેર કર્યું કે તેઓ વારસદાર નં.૧/૪ને જોડવા માંગતા નથી. વારસદારોએ તે અંગે કોઈ વાંધો લીધો નથી. તે મુજબ આંક ૧૪ પરની અરજી મંજૂર કરવામાં આવી.

૧૪.૨ ઉપરોક્ત ચર્ચાના પ્રકાશમાં, જો આ તબક્કે પક્ષકારોના વર્તન પર નજર કરવામાં આવે, તો તે જોવામાં આવે છે કે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧-મૂળ વાદીએ અવસાન પામેલા પ્રતિવાદીના વારસ ક્રમાંક ૧/૪ ને તામીલ થાય અને જો તેની એવી ઈચ્છા હોય તો તે હાજર રહે તે માટે કોઈ કસર બાકી રાખી નહોતી. હવે, જો કાયદેસર વારસો ક્રમાંક ૧/૧ થી ૧/૩ તથા તેમના વકીલનું વર્તન, જેમણે ૧૮/૧૨/૧૯૯૫ ના રોજ પોતાની હાજરી દાખલ કરી હતી અને આંક ૨૭ પર એવી અરજી રજૂ કરી હતી કે વારસ ક્રમાંક ૧/૪ ને નોટિસ તામીલ ન થાય ત્યાં સુધી અને ન થાય ત્યાં સુધી મામલામાં આગળ કાર્યવાહી ન કરવામાં આવે, તેની વિચારણા કરવામાં આવે, તો એમ જણાય છે કે આંક ૨૭ પર અરજી દાખલ કરવી એ વારસો ક્રમાંક ૧/૧ થી ૧/૩ તથા તેમના વકીલ દ્વારા વાદીએ હાથ ધરેલા વિવાદને લંબાવવા અને વાદી પર દબાણ લાવવા માટેની એક ગણતરીપૂર્વકની ચાલ હતી, જેથી વાદી ઉતાવળમાં કોઈ પગલું ભરે અને જાળમાં ફસાય, અને અંતે વાદીના શિષ્ટ વકીલને સંભવતઃ છેલ્લા બે વર્ષથી વધુ સમયથી બાકી રહેલી આંક ૧૪ ની સુનાવણી ઝડપથી થાય તે હેતુથી આંક ૩૧ દાખલ કરાવવો પડ્યો. ઉપરોક્ત ચર્ચાથી સ્પષ્ટ થાય છે કે જો અદાલતના અધિકારીએ વારસ ક્રમાંક ૧/૪ ના સરનામે જારી થવાની હતી તેવી સમન્સ/નોટિસ વારસ ક્રમાંક ૧/૩ ના સરનામે મોકલી હોય, તો તેમાં વાદી તરફથી કોઈ બેદરકારી નહોતી. પ્રક્રિયા ફી નોંધપાત્ર લાંબા સમયથી ભરવામાં આવી હોવા છતાં, અદાલતે કોઈ કાળજી લીધી હોય એવું દેખાતું નથી અને બે વખત અદાલત વારસ ક્રમાંક ૧/૪ ના સરનામે નોટિસ જારી કરવામાં ચૂકી ગઈ. કલમ ૫(૧૧)(સી)(૧) કહે છે કે નિવાસ માટે ભાડે અપાયેલ મિલકત અંગે, ભાડૂતના અવસાનના સમયે અથવા તેના તરત અગાઉના ત્રણ મહિનાની અંદર ભાડૂત સાથે રહેતો ભાડૂતના કુટુંબનો કોઈપણ સભ્ય, જે બાબત કરારના અભાવે અદાલત નક્કી કરે, ભાડેદારી હકનો દાવો કરી શકે છે. તેમ છતાં, ઉપરોક્ત હકીકતો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧-મૂળ વાદીએ આંક ૧૪ નીચે પસાર

કરાયેલા નોટિસ જારી કરવાની આદેશની વારસ ક્રમાંક ૧/૪ પર તામીલ થાય તે માટે ભાવ અને શબ્દ બંને અર્થમાં પાલના થાય તે માટે પોતાનાથી શ્રેષ્ઠ પ્રયાસો કર્યા હતા, છતાં ઉપર દર્શાવેલા કારણોસર એવું થઈ શક્યું નહોતું અને મારા મત મુજબ, જ્યારે બાકી રહેલા વારસો ક્રમાંક ૧/૧ થી ૧/૩ ને યોગ્ય રીતે તામીલ થઈ ગઈ હતી, ત્યારે તેમની તથા તેમના વકીલની એ પવિત્ર ફરજ હતી કે તેઓ ખાતરી કરે કે વારસ ક્રમાંક ૧/૪ અદાલતમાં આવે અને એવો પોતાનો કાયદેસર દાવો રજૂ કરે કે તે પોતાના પિતા અને માતાના અવસાન પહેલાં આશરે છ મહિના સુધી તેમના સાથે રહી હતી. આશરે ૨૦ વર્ષ પછી અને તે પછા અમલ અરજીના અંતિમ તબક્કે, ખાસ કરીને જ્યારે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩ દ્વારા કબજો સોંપવાનો હતો, જેમ ઉપર ચર્ચાઈું છે, ત્યારે તેની તરફથી એવો દેખાવ કરવામાં આવ્યો છે કે અહીંના પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩ ની પરોક્ષ મદદથી અને શિષ્ટ વકીલ શ્રી એસ.એચ. ત્રિવેદીની સીધી મદદથી, જે અહીંના પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩ તરફથી અમલ અરજીમાં પછા હાજર થાય છે, પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ વિરુદ્ધ બીજી પારી શરૂ કરવામાં આવે; જે સર્વોચ્ચ અદાલતે આત્મા રામ બિલ્ડર્સ પી. લિ. વિ. એ.કે. તુલી અને અન્ય, અહેવાલિત (૨૦૧૧) ૬ એસ.સી.સી. ૩૮૫ ના મામલામાં, ખાસ કરીને અનુચ્છેદ ક્રમાંક ૫ માં આપેલા નિર્ણયના પ્રકાશમાં, મંજૂર કરી શકાય તેમ નથી, જે આ પ્રમાણે છે: “આ બાબત અત્યંત ખેદજનક છે કે આપણા દેશમાં મકાનમાલિક અને ભાડૂત વચ્ચેના વિવાદો ઘણી વાર સર્વોચ્ચ અદાલત સુધી લડવામાં આવે છે અને જ્યારે ભાડૂત આ અદાલતમાં હારી જાય છે, ત્યારે તે પછી કોઈ સહ-ભાડૂત તરીકે અથવા ઉપ-ભાડૂત તરીકે અથવા અન્ય કોઈ ક્ષમતામાં દાવો કરનાર વ્યક્તિ મારફતે બીજી પારી શરૂ કરે છે અને વિવાદના આ બીજા ચક્રમાં મામલો વર્ષો સુધી બાકી રહે છે અને આ અદાલતના આદેશ હોવા છતાં મકાનમાલિકને કબજો મળી શકતો નથી. હવે સમય આવી ગયો છે કે આ દુર્વ્યવહારને અસરકારક રીતે અટકાવવો જ જોઈએ.”

૧૪.૩ અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી કે જો અરજદાર દ્વારા પ્રસ્તાવિત વારસદાર નં.૪ને બજવણી કરી શકાઈ ન હોત, તો પ્રતિવાદી નં.૧ ઉપલબ્ધ ઉપચાર તરીકે સંહિતાની જોગવાઈઓ હેઠળ બદલી બજવણીનો આશ્રય લઈ શકતા અને લેવો જોતો હતો. બદલી બજવણીનો પ્રશ્ન ત્યારે ઊભો થાય, જ્યારે જારી કરવામાં આવેલી નોટિસ બજવણી વિના પરત આવી હોય. ઉપર પરિચ્છેદ નં.૧૩.૧ માં ઉલ્લેખિત તારીખ ૪/૩/૧૯૯૬, ૧૫/૪/૧૯૯૬, ૨૫/૬/૧૯૯૬, ૫/૮/૧૯૯૬ અને ૩/૯/૧૯૯૬ના રોજકામ જોવામાં આવે, તો જણાય છે કે વારસદાર નં.૪ને નોંધાયેલ ટપાલ દ્વારા એ.ડી. સાથે નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી. નોંધપાત્ર લાંબા સમયગાળા બાદ ૩-૯-૧૯૯૬ના રોજ, ઉક્ત નોટિસ બજવાઈ કે અબજવાઈ પરત આવી ન હોવાથી, મામલો મુલતવી રાખવામાં આવ્યો હતો. ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિઓમાં, મારા મત મુજબ, નિર્ધારિત સમયમર્યાદામાં પરત ન આવેલ તે ટપાલ લેખ અંગે અદાલતે ટપાલ તંત્ર પાસે પૂછપરછ કરવી જોઈએ. વધુમાં, બેલિફ દ્વારા ઉક્ત નોટિસની અબજવણી માટે દર્શાવાયેલા કારણોને જોતા, અંતિમ ઉપાય તરીકે બદલી બજવણી માટે અરજી કરી શકાત. તેમ છતાં, ઉપર ચર્ચ્યા મુજબ, જ્યારે વારસદાર નં.૪ના સરનામે જવાની હતી તેવી નોટિસ વારસદાર નં.૩ના સરનામે મોકલવામાં આવી હતી અને તે અબજવાઈ પરત આવી હતી, તેમજ પ્રતિવાદી નં.૧-ફરિયાદીએ વારસદાર નં.૪ને નોંધાયેલ ટપાલ એ.ડી. દ્વારા નોટિસ બજવવા માટે કરેલી અરજી મંજૂર થઈ હોવા છતાં અને પ્રક્રિયા ફી ભરાઈ હોવાનું જણાતું હોવા છતાં, અદાલતી કર્મચારીની ભૂલને કારણે તે જ નોટિસ બે વખત જારી જ કરવામાં આવી ન હતી, ત્યારે આવી પરિસ્થિતિમાં બદલી બજવણી દ્વારા બજવણીનો પ્રશ્ન જ ઊભો થતો નથી. અરજદાર તરફના વિદ્વાન વકીલને આ હકીકત સંપૂર્ણ રીતે જાણવા જેવી છે કે હાલની અરજદાર ઉપરોક્ત મુજબનો પોતાનો હક નોંધપાત્ર લાંબા ૨૦ વર્ષના ગાળાના પછી રજૂ કરી રહી છે અને આ પાસાને પહોંચી વળવા માટે તેમણે રજૂઆત કરી કે પડકાર હાલમાં

કરવામાં આવ્યો છે તે સાચું છે, પરંતુ તાજેતર સુધી આ પ્રકારનો પડકાર જરૂરી ન હતો અને જ્યારે તેની જરૂર પડી, ત્યારે અરજદાર દ્વારા તે કરવામાં આવ્યો છે. ઉપર દર્શાવેલ કારણોસર મને આ રજૂઆતમાં કોઈ તત્ત્વ કે ગુણ દેખાતો નથી. વધુમાં, હાલની અરજદારના વર્તનને જોતા, જેને અહીં પ્રતિવાદી નં.૨ અને ૩ દ્વારા પરોક્ષ રીતે અને સીધા જ વિદ્વાન વકીલ શ્રી એસ.એચ. ત્રિવેદી દ્વારા, જેમણે અમલવારી કાર્યવાહીમાં પ્રતિવાદી નં.૨ અને ૩ વતી હાજરી દાખલ કરી છે, સમર્થન આપવામાં આવે છે, એવું દેખાડવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે કે બોમ્બે ભાડા અધિનિયમ, ૧૯૪૭ ની કલમ ૫(૧૧)(સી)(૧) ની કાનૂની જોગવાઈને વાંકી પાડી અને કાનૂનની સૂક્ષ્મતાઓ દર્શાવી એવું જણાવવામાં આવે છે કે તાજેતરમાં જ જરૂરીયાત ઊભી થઈ છે અને તેથી તે અદાલતના દ્વાર ખટખટાવી રહી છે; જે, મારા મત મુજબ, કાનૂનની નજરે સ્વીકાર્ય નથી, ખાસ કરીને ત્યારે જ્યારે અરજદાર દુર્ભાવનાપૂર્ણ હેતુથી સુષુપ્તિમાંથી જાગી ઊઠે છે, જેથી પ્રતિવાદી નં.૧-ફરિયાદીને હેરાન કરી શકે, અને તે પણ ત્યારબાદ કે જ્યારે સર્વોચ્ચ અદાલતે અહીંના પ્રતિવાદી નં.૨ અને ૩ને તેમના દ્વારા આપવામાં આવેલા બાંહેધરીનામાના આધારે દાવાની મિલકત ખાલી કરવા માટે નિર્ધારિત સમય આપીને સહાનુભૂતિ દર્શાવી હતી. ઉપરોક્ત મુજબ સંબંધિત તમામ વ્યક્તિઓ તરફથી કરવામાં આવેલ આ કાર્યવાહી, અરજદારનો સદ્ભાવપૂર્વકનો દાવો હોવા કરતાં, અમલવારીની કાર્યવાહી અટકાવવાનો અને હુકમનામું નિષ્ફળ બનાવવાનો માત્ર એક પ્રયાસ જ છે, જેથી તેઓ પોતાનો અહંકાર સંતોષી શકે અથવા તેમને જ જાણીતાં કારણો સિદ્ધ કરી શકે.

૧૪.૪ અરજદાર તરફથી શીખેલ વકીલ દ્વારા એ દલીલ પણ કરવામાં આવી છે કે આજના સમયમાં લિંગ ન્યાય આપવાની તાત્કાલિક આવશ્યકતા છે અને તે ન્યાયના હેતુને સિદ્ધ કરશે; તેથી, પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩ સામે પસાર કરવામાં આવેલ ખાલી કરવાનો હુકમનામું અરજદારને બંધનકારક

ગણાશે નહીં. ઉપરોક્ત મુજબ ચર્ચાયેલ છે તેમ અને પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ તરફથી શીખેલ વકીલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું છે તેમ, પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩ એ તેમની બહેન, અર્થાત હાલની અરજદારને, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ આપેલ બાંહેધરી નિષ્ફળ જાય તે માટે દાખલ કરી હતી. લિંગ ન્યાય હંમેશા આપવામાં આવવો જોઈએ, પરંતુ તે માટે વ્યક્તિએ સ્વચ્છ હાથે અદાલત સમક્ષ આવવું આવશ્યક છે. હાલના કેસમાં, ઘણો લાંબો સમય વીતી ગયા બાદ, અરજદાર ઉપરોક્ત રીતે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩ સાથે મળીને આ કેસ લઈને આવી છે અને સ્વચ્છ હાથે આવી નથી; તેવી પરિસ્થિતિમાં, અરજદાર, જેણે પોતાના ભાઈ અને બહેન, અર્થાત પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩ પ્રત્યેના નિર્વિવાદ સ્નેહ અને લાગણીને કારણે વિલંબ કરાવવાનો તથા ન્યાયના હેતુમાં વિઘ્ન ઊભું કરવાનો જાણપૂર્વક પ્રયાસ કર્યો છે, તે લિંગ ન્યાયનો દાવો કરી શકતી નથી. ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિઓમાં, મારા મત મુજબ, નીચલી અદાલતો દ્વારા યોગ્ય અને વાજબી આદેશ કરવામાં આવ્યો હતો, જેને આ અદાલતે થોડો વધુ વિશદ કર્યો છે.

૧૫. અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી ત્રિવેદીએ, આ અદાલતે લીલાવંતીબેન મોહનભાઈ ડાભી વિ. પ્રકાશભાઈ નાથાભાઈ સોનાગરા મામલે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૧૭૪૯ ઓફ ૨૦૦૮ માં, આ અદાલતના વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે તા. ૭/૧૦/૨૦૦૮ના રોજ આપેલા નિર્ણય પર ખૂબ આધાર મૂક્યો, જેના તર્કનો પ્રતિબિંબ અરજીના પાનાં ૧૮, ૧૯, ૨૦ અને ૨૧ પરના આધાર (ઈ) માં પણ જોવા મળે છે. ઉક્ત કેસના તથ્યો એવા હતા કે પ્રતિવાદી નં. ૧ હરાજી ખરીદદાર હતો અને પ્રતિવાદી નં. ૨, જે શિક્ષક હતો, તે ત્યાંની અરજદારનો પતિ હતો. પ્રતિવાદી નં. ૨ એ વિવાદિત મિલકત ખરીદવા માટે પ્રતિવાદી નં. ૩-સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા પાસેથી ગૃહલોન મેળવ્યું હતું, અને તે મિલકત અરજદાર-પત્ની તથા તેમના બાળકોના કબજામાં હતી. અરજદાર-પત્ની મુજબ, પરસ્પર સમજૂતી અનુસાર ઉક્ત

લોનની હમાની રકમ અરજદાર-પત્ની અને પ્રતિવાદી નં. ૨-પતિના સંયુક્ત પગાર ખાતામાંથી ચૂકવવામાં આવતી હતી, પરંતુ એક વર્ષ પછી, પ્રતિવાદી નં. ૨-પતિએ અરજદાર-પત્ની અને તેના બે બાળકોને નિરાશ્રય બનાવવા હેતુપૂર્વક હમાઓની ચૂકવણી ટાળી દીધી. અરજદાર-પત્નીએ થોડા હમા ચૂકવ્યા અને ત્યારબાદ લોનના હમાઓ બાકી રહ્યા. તેથી, પ્રતિવાદી નં. ૩-સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયાએ બાકી રકમની વસૂલાત માટે દાખલ કર્યો, જેમાં અરજદાર-પત્નીને પ્રતિવાદી પક્ષકાર તરીકે જોડવામાં આવી નહોતી. ઉક્ત દાવાની પ્રથમ સુનાવણીની તારીખે, પ્રતિવાદી નં. ૨-પતિએ જવાબદારી સ્વીકારી લીધી હતી અને તે અનુસાર સંમતિ ડિક્રી દોરવામાં આવી હતી. પ્રતિવાદી નં. ૨-પતિ દ્વારા એક પુરશિસ પણ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેમાં જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું કે ડિક્રી મુજબની રકમ અરજદાર અને તેના બે બાળકો રહેઠાણ તરીકે વાપરતા રહેણાક મકાનમાંથી વસૂલ કરવી. પ્રતિવાદી નં. ૩-સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા, જે ડિક્રીધારક હતી, એ અમલવારી કાર્યવાહી શરૂ કરી, જેમાં અમલવારી અદાલતે જાહેર હરાજ દ્વારા સંબંધિત રહેણાક મકાન વેચીને ડિક્રી મુજબની રકમ વસૂલ કરવાનો નિર્દેશ કર્યો અને તે અનુસાર હરાજ યોજાઈ, અને તે મિલકત પ્રતિવાદી નં. ૧ એ ખરીદી, જે પ્રતિવાદી નં. ૨-પતિનો કબ્જા હતો. ત્યારબાદ પ્રતિવાદી નં. ૧ એ અરજદાર-પત્નીના કબજામાં રહેલી હરાજ કરાયેલ મિલકતનો કબજો સોંપવા માટે આંક ૩૩ અરજ કરી. અરજદાર-પત્નીએ વાંધો દાખલ કરીને એવો તર્ક કર્યો કે મિલકત પર તેનો કબજો છે તે હકીકત પ્રતિવાદી નં. ૧ અને રની સંપૂર્ણ જાણમાં હતી. તેમ છતાં, મિલકતની હરાજ કરવાની પરવાનગી અપાઈ. જોકે અરજદાર અને તેના બે બાળકોને વિવાદિત મિલકતમાં હક, માલિકી અને હિત હતું, હરાજ ખરીદદારે સંહિતાના ઓર્ડર ૨૧, નિયમ ૯૫ હેઠળ અરજ કરવાની જગ્યાએ ઓર્ડર ૨૧, નિયમ ૯૭ હેઠળ અરજ કરવી જોઈએ હતી. ઉપરોક્ત કેસના વિશિષ્ટ તથ્યોની પૃષ્ઠભૂમિમાં, આ અદાલતે એવો નિષ્કર્ષ આપ્યો હતો કે જ્યારે ડિક્રીનો પ્રતિકાર થાય અને વાંધાઓ

ઉઠાવવામાં આવે, ત્યારે ડિકીધારકે અથવા ખરીદદારે સંહિતાના ઓર્ડર ૨૧, નિયમ ૯૭ હેઠળ કલ્પિત મુજબ અવરોધો દૂર કરવા માટે અરજી કરવી જરૂરી છે અને ત્યાં સુધી અમલવારી અદાલત કબજો સોંપવાનો કોઈ આદેશ આપી શકતી નથી, પરંતુ કબજો સોંપવાનો નિર્દેશ આપતા પહેલાં વાંધાકાર દ્વારા રજૂ કરાયેલા વાંધાઓનું નિવારણ કરવું જરૂરી છે.

૧૬. ઉપરોક્ત દર્શાવાયેલ તથ્યો તથા આ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત કાનૂની સિદ્ધાંતના પ્રકાશમાં, મેં સંહિતાના હુકમ ૨૧ નિયમ ૯૭નું સાવધાનીપૂર્વક અવલોકન કર્યું છે અને એવું પ્રગટ થાય છે કે સુધારા અધિનિયમ, ૧૯૭૬ દ્વારા સંહિતાના હુકમ ૨૧માં કરવામાં આવેલા વ્યાપક સુધારાઓનો હેતુ વાદવિવાદને સંક્ષિપ્ત કરવાનો અને અમલવારીની પ્રક્રિયાને ગતિમાન બનાવવાનો છે. નિયમ ૯૭નો ઉપનિયમ (૧) સ્થાવર મિલકતના હુકમધારક અથવા હરાજી ખરીદદારને, જેને આવી મિલકતનો કબજો મેળવવામાં કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા પ્રતિરોધ અથવા અવરોધ કરવામાં આવે, તેવા પ્રતિરોધ/અવરોધ અંગે અમલવારી અદાલતમાં અરજી કરવાની મંજૂરી આપે છે. હાલના મામલે, અરજદાર ત્રીજા પક્ષ દ્વારા તેની વકીલ શ્રી એસ.એચ. ત્રિવેદી મારફતે નિયમિત દીવાની અમલવારી અરજી ક્રમાંક ૧૧૫/૨૦૧૨માં આંક ૩૩ પર તા. ૨૭.૬.૨૦૧૩ના રોજ વાંધા અરજી રજૂ કરવામાં આવી હતી. જવાબ આંક ૩૫ દ્વારા તા. ૨૯/૬/૨૦૧૩ના રોજ રજૂ કરવામાં આવ્યો હોવાનું જણાય છે. પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ અને ૨ એ તા. ૫/૪/૨૦૧૩ના રોજ વાંધા ઉઠાવી અમલવારી કાર્યવાહી જાળવાપાત્ર છે કે નહીં તે પડકાર્યું હતું. કબજા વોરંટ જારી કરવા માટે અરજી કરવામાં આવ્યા બાદ, તા. ૧૬/૪/૨૦૧૩ના રોજ ઉક્ત વિદ્વાન વકીલ શ્રી એસ.એચ. ત્રિવેદી પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩-ચુકાદાદેવાદારો તરફથી અદાલત સમક્ષ હાજર રહ્યા હતા અને જાહેર કર્યું હતું કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા

પસાર કરાયેલા આદેશ મુજબ પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩-ચુકાદાદેવાદારોએ એ બાંહેધરી આપી છે કે તેઓ તા. ૩૦/૬/૨૦૧૩ સુધી અથવા તે પહેલાં કબજો સોંપી દેશે. વધુમાં, અરજદારે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧-મૂળવાદી સામે દીવાની દાવો ક્રમાંક ૨૪૫/૨૦૧૩ દાખલ કર્યો છે અને અદાલતે એકપક્ષીય મનાઈહુકમ મંજૂર કર્યો નહોતો તેમજ ઉક્ત દાવામાં પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ દ્વારા લેખિત જવાબ દાખલ થયા પછી વિદ્વાન વકીલને એવું લાગ્યું હતું કે હવે મનાઈહુકમ મેળવવાની કોઈ શક્યતા નથી, તેથી અરજદારે વાંધા અરજી કરવી યોગ્ય માની અને તે મુજબ ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ તા. ૨૭-૬-૨૦૧૩ના રોજ આંક ૩૩ પર અરજી દાખલ કરી. આવી પરિસ્થિતિઓમાં, નીચલી અદાલતે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ દ્વારા તા. ૨૮/૬/૨૦૧૩ના રોજ દાખલ કરાયેલ આંક ૩૫નો જવાબ, સંહિતાના હુકમ ૨૧ નિયમ ૮૭ હેઠળ કલ્પાયેલ મુજબ વાંધો દૂર કરવા માટેની અરજી તરીકે ગણ્યો હોવાનું જણાય છે. વધુમાં એવું પણ જણાય છે કે અમલવારી અદાલતે હુકમ ૨૧ના નિયમ ૮૭ના ઉપનિયમ (૨) હેઠળ વિવાદનો પ્રક્રિયા મુજબ નિરાકરણ કર્યો હતો. જ્યાં સુધી સંહિતાના હુકમ ૨૧ નિયમ ૮૭(૨)નો પ્રશ્ન છે, ત્યાં સુધી માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે સિલ્વરલાઈન ફોરમ પ્રા. લિ. વિ. રાજીવ ટ્રસ્ટ, એ.આઈ.આર. ૧૯૯૮ એસ.સી. ૧૭૫૪ માં અહેવાલિત મામલે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:

એ સ્પષ્ટ છે કે અમલવારી અદાલત એ નક્કી કરી શકે છે કે પ્રતિરોધ કરનાર અથવા અવરોધ કરનાર ડિક્લીથી બંધાયેલ વ્યક્તિ છે કે નહીં અને તે મિલકત ખાલી કરવાનો ઇનકાર કરે છે કે નહીં. તે પ્રશ્ન પણ સંહિતાના ઓર્ડર ૨૧, નિયમ ૮૭(૨) હેઠળ કલ્પિત નિર્ણાયક પ્રક્રિયાની પરિધિમાં સ્પષ્ટપણે આવે છે. તેમાં ઉલ્લેખિત નિર્ણય પ્રક્રિયામાં આવશ્યક રીતે વિગતવાર તપાસ અથવા પુરાવા

એકત્રિત કરવાની જરૂર હોય એવું નથી. અદાલત સ્વીકારેલ હકીકતોના આધારે અથવા પ્રતિરોધ કરનાર દ્વારા કરવામા આવેલા નિવેદનોના આધારે પણ નિર્ણય કરી શકે છે. નિશ્ચિતપણે, જે અદાલતને તે જરૂરી જણાય, તો આવી નિર્ધારણા માટે અદાલત પક્ષકારોને પુરાવા રજૂ કરવા નિર્દેશ આપી શકે છે.

પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં લેતાં, સ્પષ્ટ થાય છે કે અમલવારી અદાલત એ નક્કી કરી શકે છે કે પ્રતિરોધક અથવા અવરોધક એવો વ્યક્તિ છે કે નહીં જે હુકમનામાથી બંધાયેલો છે અને તે/તેણી મિલકત ખાલી કરવા ઇનકાર કરે છે. ઉક્ત પ્રશ્ન પણ સંહિતાના હુકમ ૨૧ ના નિયમ ૯૭ ના ઉપનિયમ (૨) માં કલ્પાયેલ નિર્ણયપ્રક્રિયામાં સીધેસીધો આવરી લેવાય છે. મારા મતે, દરેક અને દરેક કેસમાં, તેમાં ઉદ્દેખિત નિર્ધારણ માટે અનિવાર્ય રીતે વિગતવાર તપાસ અથવા પુરાવાનો સંગ્રહ કરવો જ પડે એવું નથી. કેસના તથ્યોને ધ્યાનમાં લેતાં, અદાલત સ્વીકારાયેલા તથ્યોના આધાર પર અથવા તો અવરોધકે કરેલા નિવેદનોના આધાર પર પણ નિર્ધારણ કરી શકે છે, જે નીચલી અદાલતોએ કર્યું છે. નીચલી અદાલતોએ આપેલા ઉક્ત નિર્ણયોમાં હસ્તક્ષેપ કરવા માટે મને કોઈ કારણ જણાતું નથી. લીલાવંતીબેનના કેસમાં (ઉપરોક્ત), પ્રતિવાદી નં.૨-પતિની કપટભાવના ધ્યાનમાં લેતાં, જેણે અરજદાર-પત્ની અને બે બાળકો પાસેથી કોઈ પણ કિંમતે રહેણાંક મકાનનો કબજો મેળવવાનો નિર્ણય કર્યો હતો, તેણે હરાજી ખરીદદાર, જે પ્રતિવાદી નં.૧ અને પ્રતિવાદી નં.૨ નો કબજો છે, તેની મદદથી પૂર્વયોજિત રીતે પગલાં લીધાં, જેના જાળમાં પ્રતિવાદી નં.૩-સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા પાસે દાવો દાખલ કરવા સિવાય કોઈ વિકલ્પ રહ્યો નહોતો અને તે મુજબ પ્રતિવાદી નં.૨-પતિએ હુકમનામું મેળવવા આમંત્રણ આપ્યું હતું, અને તેથી આ અદાલતે ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ ઠરાવ્યું છે. જોકે, હાલના કેસમાં, સંહિતાના હુકમ ૨૧ ના નિયમ ૯૭ સુધી જ્યાં સુધી પ્રશ્ન છે, ત્યાં સુધી ઉક્ત અનુપાત લાગુ પડતો નથી.

૧૭. સંહિતાના આદેશ ૨૧ નિયમ ૯૭ સંબંધિત જોગવાઈનો વિચાર કરતાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે બ્રહ્મદેવ ચૌધરી વિ. ઋષિકેશ પ્રસાદ જયસ્વાલ અને અન્ય, જે (૧૯૯૭) ૩ એસસી ૬૯૪ : એઆઈઆર ૧૯૯૭ એસસી ૮૫૬ માં અહેવાલિત છે, તેમાં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે: “વિપરીત રીતે, અગાઉ ચર્ચાયેલ આદેશ ૨૧, નિયમ ૯૭, સીપીસી દ્વારા કલ્પાયેલ વૈધાનિક યોજના આવા ખાડાથી સ્પષ્ટ રીતે રક્ષણ આપે છે અને હુકમનામાધારક તેમજ અવરોધક બંનેને મામલે પોતપોતાનું કહેવું રજૂ કરવાની તથા અમલવારી અદાલત સમક્ષ યોગ્ય નિરાકરણ મેળવવાની વૈધાનિક સારવાર પૂરી પાડે છે, અને અપીલોના સ્તરક્રમને આધીન એવું તે નિરાકરણ આવા કાર્યવાહીના પક્ષકારો વચ્ચે બંધનકારક રહેશે, અને અલગ દાવો પ્રતિબંધિત રહેશે, જેથી કાર્યવાહીનો બહુવિધ પ્રસાર અને સમાનાંતર કાર્યવાહી ટાળી શકાય અને આદેશ ૨૧, નિયમો ૯૭ થી ૧૦૩ દ્વારા નિર્ધારિત સમગ્ર વ્યવસ્થા એક સંપૂર્ણ સંહિતા તરીકે યથાવત્ રહે અને સંબંધિત પક્ષકારો પોતાની ફરિયાદોનો એક જ વાર અને અંતિમ રીતે અમલવારી કાર્યવાહીમાં જ નિવેડો મેળવી શકે તેવી એકમાત્ર સારવાર બની રહે.”

૧૮. ઉપરોક્ત મુજબ ચર્ચા કર્યાના અનુસંધાને, હાલના કેસમાં, અરજદારે અહીં ૧૭/૪/૨૦૧૩ના રોજ નિયમિત દીવાની દાવો ક્રમાંક ૨૪૫ સન ૨૦૧૩ દાખલ કર્યો હતો અને પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ વિરુદ્ધ દાવાની મિલકત સંબંધિત વિવિધ રાહતો માંગી હતી, તથા આંતરિક સુરક્ષા, એટલે કે કામચલાઉ પ્રતિબંધાજ્ઞા, સંબંધિત અદાલત દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવી નહોતી. ઉક્ત દાવામાં, પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧એ હાજરી નોંધાવી હતી અને જવાબ પણ દાખલ કર્યો હતો, અને આંક ૫ સંબંધિત સુનાવણી પૂર્ણ થઈ ગઈ હતી અને મામલો અંતિમ આદેશ માટે મુકવામાં આવ્યો હતો. તે સમયે, અહીંના અરજદાર-તૃતીય પક્ષે વધુ વિશેષ કરીને ૨૭/૬/૨૦૧૩ના રોજ આંક ૩૩ પર અરજી કરી હતી અને અરજદાર તૃતીય પક્ષે ઉપરોક્ત મુજબ

વાંધાની અરજી દાખલ કરી હતી. તેથી, વાંધાની અરજી દાખલ કરતા પહેલાં, અરજદારે નિયમિત દીવાની દાવો ક્રમાંક ૩૯૭ સન ૧૯૯૧માં આપવામાં આવેલ હુકમનામાને તેમજ નિયમિત દીવાની અપીલ ક્રમાંક ૩૩૨ સન ૨૦૦૩માં આપવામાં આવેલા ચુકાદા અને આદેશને પડકારતો દીવાની દાવો પહેલેથી જ દાખલ કર્યો હતો. તે ઉપરાંત, ઉક્ત દાવામાં અરજદારે પરિચ્છેદ ક્રમાંક ૧૩(ડી)માં નિયમિત અમલવારી અરજી ક્રમાંક ૧૧૫ સન ૨૦૧૨ સંબંધે પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ને ભાડે અપાયેલ પરિસરનો કબજો લેતા રોકવા માટે કાયમી પ્રતિબંધાજ્ઞાની રાહત પણ માંગી હતી. ઉક્ત પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં લેતાં પણ, સંબંધિત અદાલતે આપેલો ચુકાદો અને આદેશ ન્યાયસંગત અને યોગ્ય હતો.

૧૯. ઉપરોક્ત અહીં ઉલ્લેખિત પરિસ્થિતિઓમાં, એવું કહી શકાય નહીં કે અરજદાર-મૂળ તૃતીય પક્ષના વાંધાકારકના ભાડાકીય હકો દુર્ભાવનાપૂર્વક છીનવી લેવામાં આવી રહ્યા છે અને તે પણ અહીંના વર્તમાન મકાનમાલિક-પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧-મૂળ વાદી-હુકમધારકની મનમાની ઈચ્છા મુજબ, કારણ કે જે વ્યક્તિએ પોતાના હક અંગે ૨૦ વર્ષ સુધી નિષ્ક્રિયતા દાખવી હોય તેને ભાડાકીય હકોનો દાવો કરવાનો કોઈ હક જ રહેતો નથી. ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિઓમાં, અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી આ દલીલોમાં કે વર્તમાન મામલો લિંગ આધારિત અન્યાયનો છે અને આજના સમયમાં લિંગ ન્યાય આપવાની તાત્કાલિક આવશ્યકતા છે તથા તેનાથી ન્યાયના હેતુને પ્રોત્સાહન મળશે, તેમાં મને કોઈ સાર્થકતા કે ગુણવત્તા જણાતી નથી, ખાસ કરીને જ્યારે એવું જણાય છે કે ઉક્ત વ્યક્તિએ પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩ને મદદ કરવા માત્ર ગૂઢ હેતુ અને દુરાશયપૂર્વક, જેમણે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ બાંહેધરી આપી હતી, નિયમિત દીવાની દાવો ક્રમાંક ૨૪૫ સન ૨૦૧૩ દાખલ કર્યો છે; અને તેથી સ્પષ્ટ થાય છે કે અરજદાર અદાલત સમક્ષ સ્વચ્છ હાથે આવી નથી, પરંતુ પરોક્ષ રીતે

પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩ને, તેમના માટે શ્રેષ્ઠ રીતે જ જાણીતા કારણોસર, તેમના અહંને સંતોષવા મદદ કરવા ઈચ્છે છે.

૨૦. મને એવું જણાય છે કે અરજદારનો હેતુ માત્ર કાર્યવાહીને વધુ વિલંબિત કરવાનો છે અને પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧-હુકમનામાધારકને હુકમનામાના ફળનો લાભ મેળવવાથી વંચિત રાખવાનો છે અને તે પણ, ઉપર ઉલ્લેખ મુજબ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ બાંહેધરી આપનાર પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩ સાથે પરોક્ષ રીતે હાથ મિલાવીને; અને, આત્મા રામ બિલ્ડર્સ પ્રા. લિ. (ઉપરોક્ત) કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે તેમ, હવે આવી કુપદ્ધતિને અસરકારક રીતે અટકાવવાનો સમય આવી ગયો છે, જેથી વાસ્તવિક ભાડૂત પોતાની વાસ્તવિક જરૂરિયાત પૂર્ણ કરવા માટે રહેણાંક મકાન મેળવી શકે. સમગ્ર કેસનો સાવચેત વિચાર કર્યા બાદ, હું આ અભિપ્રાય પર છું કે ભાવનગરના વિદ્વાન રમા અધિક જિલ્લા ન્યાયાધીશ દ્વારા નિયમિત દીવાની અપીલ ક્રમાંક ૬૯ સન ૨૦૧૩ માં તા. ૨૦/૭/૨૦૧૩ ના રોજ આપવામાં આવેલ ચુકાદો અને હુકમનામું તથા ભાવનગરના વિદ્વાન મુખ્ય પરિષ્ઠ દીવાની ન્યાયાધીશ દ્વારા અમલ અરજી ક્રમાંક ૧૧૫ સન ૨૦૧૨ માં આંક ૩૩ ની અરજી નીચે તા. ૧/૭/૨૦૧૩ ના રોજ કરવામાં આવેલ આદેશ ન્યાયસંગત અને યોગ્ય છે, અને ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળની સત્તાઓનો આશ્રય લઈને તેમાં હસ્તક્ષેપ કરવા માટે કોઈ કારણો ઉપલબ્ધ નથી.

૨૧. ઉપરોક્ત પૃષ્ઠભૂમિમાં, અરજદાર-તૃતીય પક્ષ પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧-મકાનમાલિક-મૂળ વાદી-ચુકાદા ધારક વિરુદ્ધ કોઈપણ મામલો સ્થાપિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે અને તેથી, હાલની અરજી નામંજૂર થવા પાત્ર છે. ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ બાંહેધરી આપનાર પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૨ અને ૩ને પરોક્ષ રીતે મદદરૂપ થવાના હેતુથી જ વિવાદની બીજી ફેરી શરૂ કરવાનો જાણપૂર્વકનો પ્રયાસ ધ્યાનમાં લેતા, અને જેના કારણે

પ્રતિવાદી ક્રમાંક ૧ને ઉક્ત વિવાદમાં ભાગ લેવા મજબૂર થવું પડ્યું હતું, તેને નાણાકીય રીતે વળતર આપવામાં આવવું આવશ્યક છે. તેથી, આ અરજી ખર્ચ સાથે નામંજૂર કરવામાં આવે છે અને અરજદારને આથી નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે ઉપર ઉલ્લેખિત મુજબ જે લડત તેને મજબૂરીવશ લડવી પડી તેની વિવાદખર્ચ પેટે રૂ. ૨૦,૦૦૦/- (રૂપીયા વીસ હજાર માત્ર) ચુકવે. નિયમ રદ કરવામાં આવે છે.

(જી.બી. શાહ, ન્યાયમૂર્તિ)

વિશેષ હુકમ

ઉચ્ચારણા પછી, અરજદાર તરફથી હાજર વિદ્વાન વકીલ શ્રી જે. ટી. ત્રિવેદીએ વિનંતી કરી કે તેઓ આ જ ચુકાદા અને આદેશને ઉચ્ચતર મંચ સમક્ષ પડકારવા ઈચ્છે છે, તેથી હાલના ચુકાદા અને આદેશના અમલ અને કાર્યાવહીને આઠ અઠવાડિયા માટે સ્થગિત રાખવામાં આવે.

ઉપર વર્ણવાયેલા કેસના વિશિષ્ટ તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં લેતા, વિનંતી નામંજૂર કરવામાં આવે છે.

(જી.બી. શાહ, ન્યાયમૂર્તિ.)

*The translation of this judgment has been provided by M/s.
Hyperlink E-Solutions Pvt. Ltd.*

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.